

SILOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, PUCCINJEVA ULICA 6 — TELEFON: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26 — Tiskava vsak dan opoldne — Masoča a naročila 11.— 12.—
EKSKLJUCIJSKO ZASTOPSTVO na oglaševanje in izdajanje: Kraljevine Italije in Italijanskega kraljevstva
UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO
Računi pri poštno čekovnem zavodu:
Ljubljana, Nov. 16-381
CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO.

Nove občutne izgube anglosaškega letalstva

Sestreljenih je bilo 16 sovražnih aparatov, po večini štirimotornih bombnikov

Glavni stan italijanskih Oboroženih sil je objavil 31. maja naslednje 1101. vojno poročilo:

Sovražne letalske skupine so večeraj odvrgele številne bombe na mesto Neapelj, ki je utrpelo že 70. letalski napad, na kraje na Sardiniji in v pokrajini Foggia, Bari in Potenza.

Znatna je škoda na javnih in zasebnih poslopih v Neaplju, kjer je bilo sestreljenih 6 štirimotornih letal; 3 so sestrelili naša lova, 1 nemški lovec, 2 pa protiletalsko topništvo.

Pri akcijah proti otoku Pantelleriji je sovražnik izgubil nadaljnjih 9 letal, ki so jih zadelo obrambne baterije, nadaljnje letalo pa je strmoglavilo v morje po zaslugi naših lovcov.

Pri letalskih napadih, omenjenih v današnjem poročilu, so bile naslednje žrtve med prebivalstvom: 58 mrtvih in 351 ranjenih v Neaplju, 5 mrtvih in 10 ranjenih pa skupno v raznih krajih na Sardiniji. Glede na odstranitve ruševin in na smrt nekaterih težkih ranjenec se je število žrtev o priliki sovražnega letalskega napada na Civitavecchijo povzpelo na 295.

Nezlomljivi duh borcev pod orožjem

Rim, 31. maja. s. Duce je sprejel iz bel-luna naslednjo brzojavko: Oficirji, planinci in planinski topničarji bataljona Valcison, skupine Valpave, v diviziji »Julija«, protagonisti epičnih bojev na ruski fronti, tovariško zbrani v federaciji faš-

jev v Bellunu, obdani s hvalečnostjo in ljubeznijo prebivalstva te patriotične in velikodušne pokrajine, izražajo svojo vero v Vas, Duce najljubljenejši, ter znova potrjujejo z neukrotljivim srcem žilavo željo prebivalcev gora pod orožjem do pravične in neizbežne zmage. General Naschi, prefekt Rossi, zvezni tajnik Menini, polkovnik Giacobinelli.

Rim, 31. maja. s. Tajnik PNF je skupno z vsoto 2050 L sprejel od skvadrista kapitana Ettore Franceschellija od 134. polka motoriziranega topništva EPTF, 3. skupina, naslednje pismo:

»Ekselencia! Oficirji, podoficirji in topničarji oddelka, kateremu imam čast po-velevati in ki operira na nekem odseku sredozemske kotline, veterani iz evropske vojne in iz vojne v Afriki, Španiji, Albaniji in Rusiji, navdušeno pritrjujejo Vašim navodilom, izražajo svoj prezir do podlih in nizkotnih pokolov neoboroženih ter si dovoljujejo poslati Vam majhen dar, katerega blagovolite določiti za italijanske otroke, ki so žrtve anglosaške krutosti. Zagotavljam Vas, da podlost sovražnika jači v nas vero v zmago. Živel Kralj! Živel Duce!»

Nemško odlikovanje nac. svet. Melchiorrija

Rim, 1. jun. s. General Rintelen, šef nemške vojaške misije v Italiji, je večeraj izročil v Hitlerjevemu imenu odlikovanje železnega križa I. razreda nacionalnemu svetniku Alessandru Melchiorriju, ki se je z nemškimi četami udeležil vojnih operacij v Severni Afriki.

74 sovjetskih letal sestreljenih v enem dnevu

Boji ob Kubanu ponehali — Uspešen nemški napad pri Velišu — Na Atlantiku potopljen parnik s 4900 tonami

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 31. maja. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo:

Sovražnik večeraj ni nadaljeval napadov proti kubanskemu predmestju. Z ostale vzhodne fronte poročajo samo o delovanju izvidniških in napadalnih oddelkov poleg uspešne lasne napadalne akcije pri Velišu.

Pri napadu oddelka sovjetskih bombnikov na nemški konvoj na Črnem morju so lovi in letala vojne mornarice sestrelili vseh 9 napadajočih bombnikov. Skupno je sovjetsko letalstvo izgubilo večeraj 74 letal. Pogrešamo 7 lastnih letal.

Nemška brza bojna letala so napadla večeraj pristaniška mesta na angliški južni in jugovzhodni obali ter metala bombe velikega kalibra na vojaško važne naprave.

V Sredozemlju je uničilo letalstvo 29. in 30. maja 13 letal, med njimi več težkih bombnikov.

Pri oboroženih izvidniških poletih nad Atlantikom je bil po napadu iz zraka potopljen sovražni 4900-tonski tovorni parnik, v letalskem boju pa sestreljeno eno štirimotorno anglosaško letalo.

Sovjetske letalske izgube so neprimerne večje od nemških

Berlin, 31. maja. s. Iz pristojnega vojaškega vira se doznavajo, da so gladko izmišljene vse vesti iz boljševskega vira, ki jih je spročilo tudi londonska propaganda in ki trdijo, da so izgube nemških letal visoke. Izgube nemških letal na vzhodni fronti, ugotavljajo v Berlinu, so v primeri z izgubami sovražnika zelo majh-

ne, kajti razmerje med nemškimi in boljševskimi izgubami je v bistvu ostalo nespremenjeno. Superiornost nemškega letalstva kažejo v ostalem vojno poročila nemških oboroženih sil. Dne 27. maja je bila omenjena izguba 63 sovjetskih letal proti 5 nemškim, 29. maja pa izguba 45 sovražnih letal proti samo 2 nemškima letalom.

Učinkoviti napadi na južnovzhodno Anglijo

Berlin, 31. maja. s. Glede večerajšnjih napadov nemških brzih bojnih letal na nekatera pristaniška mesta ob južni in južnovzhodni obali Anglije, se doznavajo naslednje podrobnosti:

Večeraj v prvih popoldanskih urah je bilo nenadoma iz nižine napadeno pristaniško mesto Tourquay v južni Angliji. Sovražna protiletalska obramba, ki je bila pod ognjem nemškega letalskega orožja, ni mogla razviti svoje akcije. Nemška letala so se spopadla s sovražnimi lovci v silovitih borbah. Kmalu nato je bil sestreljen ameriški lovec tipa Tomahawk, drugo anglosaško letalo tipa Spitfire pa se je moralo spustiti na vodno gladino ter je izginilo v morje. Bombe velikega kalibra so bile odvržene na pristaniško področje in nekatere za vojno važne objekte v mestu. Nemški piloti so videli, da so nastali hudi požari ter so ugotovili veliko škodo.

V večernih urah tega dne so nekatere skupine nemških brzih bombnikov priletele nad druge kraje južnovzhodne anglosaške obale in zadele z bombami velikega kalibra vojaško važne objekte.

Hude boljševiške izgube ob Kubanu

Zaradi njih je bil sovražnik prisiljen prekiniti napad — Sovjetski poraz pri Velišu

Berlin, 31. maja. s. V dopolnilno današnjega vojnega poročila poudarjajo v tukajšnjih vojaških krogih, da so morali Sovjeti prekiniti napad v velikem slogu, ki se je pričel 26. maja proti vzhodnemu krilu kubanskega predmestja. Prekinili so ga morali zaradi izredno hudih izgub, ki so jih imeli v ljudeh, oročju, letalih in drugih vojnih sredstvih. Očitno je, pripominjajo v tukajšnjih vojaških krogih, da so te izgube sovražnika prišle, da je prekinil s svojimi brezuspešnimi napori sprčo neomajnega odpora nemških čet. Zaradi odličnega zaščitnega nemških oddelkov so boljševiki dobili občutek, da so njih poizkusi za prodor brez smisla.

Mir, ki je vladal večeraj v vsem odseku kubanskega predmestja, je bil prekinjen, kakor se končno doznavajo iz tukajšnjih vojaških krogov, samo z nekaterimi akcijami napadalnih in izvidniških oddelkov sovražnika v severnem odseku področja. Tudi v teh borbah je sovražnik izgubil mnogo orožja in ujetnikov. Računa se, da je sovražnik v petih dneh bitke na kubanskem predmestju izgubil 65 tankov, 173 letal in da so bile številne divizije razbite.

Na področju južno od Novorosijska je nemško topništvo še naprej obdelovalo poljske postojanke in topniške postojanke sovražnika. Ena izmed najbolj važnih akcij je bila večeraj ob zori južnovzhodno od Veliša, kjer so nemške čete po silovitom topniškem ognju napadle ter pregnale sovražnika iz postojank in doslej določene cilje.

Nemško topništvo je obdelovalo pehoto in sovražne tanke, ki so se postrojili za protinapad. Topništvo je prisililo k molku tudi nekaj sovražnih baterij. Na fronti ob Misusu je sovražnik utrpel izredno hude izgube. Nemci so zajeli mnogo sovražnikov.

Na fronti pri Petrogradu so nemška bombna letala in strmoglavci učinkovito bombardirali pristaniške naprave in pomoče ob južni obali Ladosekega jezera. Nekaj bomb je začelo postojanke sovražnih topov in povzročilo hude požare v skladiščih goriva. Tudi nekaj prevoznih ladij je bilo poškodovanih.

Aktivnost nemškega letalstva

Berlin, 31. maja. s. Iz vojaškega vira se doznavajo, da je nemško letalstvo večeraj silovito napadlo zbirališča čet v odseku zapadno od Krimskje. Bombniki in strmo-glavci so v zaporednih valovih bombardirali železniška središča in sovjetske oskrbovalne kolone, zlasti na področju zapadnega Kavkaza, med Donom in Doncem in v odseku Ladosekega jezera. Sovjeti so večeraj izgubili 74 letal.

Živahni spopadi na finskem bojišču

Helsinki, 1. jun. s. Finsko vrhovno poveljstvo objavlja:

V zadnjih 25 urah je prišlo do spopadov srednje močnih in majhnih oddelkov ter patrol na fronti Karelske in Aunuske ožine. Vsi poskusi sovjetskih elementov za predor so se izjalovili. Na fronti Vzhodne Karelije je finski oddelki v odseku ožine Maaselskaje globoko vdri v nasprotno postojanko in se polastil odseka 600 metrov strelskih jarkov ter tam uničil 40 moč posadke. Nato je pognal v zrak 27. ofenzivnega gnezda in 5 zakonitost ter uničil posadke. Finski oddelki se je vrnil brez izgub. V odseku Uhtue je sovražnik napadel z enim bataljonom ter mu je uspelo vdor.

Duce predseduje seji medministrskega odbora

Rim, 1. jun. s. Medministrski vzporejevalni odbor za oskrbovanje, cene in razdelitev je danes nadaljeval svojo sejo pod Ducejevim predsedstvom. Delo odbora se bo nadaljevalo 16. junija.

Novi sedež tajništva PNF

Rim, 31. maja. s. Tiskovni urad PNF objavlja, da je z današnjim dnem tajnik Stranke premedil svoj urad iz Farnesne na trgu Colonna v stari sedež prvega nacionalnega direktorja.

Novi hrvatski poslanik prispel v Rim

Rim, 31. maja. s. V Rim je prispel novi ministr Hrvatske pri Kviralu Eklse. Ante Nikšić ob spremstvu svoje hčere. Na kolodvoru Termini so odličnega diplomata sprejeli odpravnik poslov poslanstva Pavlović in drugi funkcionarji, prime Lovkovic, Eklse, Pietro Marchi, minister Bellardi, Ricci, šef ceremonijala ministrstva za zunanje zadeve in številni drugi odličniki. Prisotni so bili tudi dopisniki hrvatskih listov. Eklse, Nikšić se je po pozdravu z navzočimi podal v poslanstvo.

Sovjetski letalci ubijajo lastne rojake

Berlin, 31. maja. s. Kakor se doznavajo iz pooblaščenega vira, je sovjetsko letalstvo v noči na 29. maj napadlo Vitebsk. Boljševiški piloti so odvrli 90 odstotkov bomb samo na stanovanjske okraje. Med ruskim civilnim prebivalstvom je bilo 500 mrtvih in ranjenih. Samo dva nemška vojaka sta bila ubita. Okoliščina, da je bilo tudi v Vitebsku uničenih 300 stanovanjskih hiš, je neizpodbiten dokaz, da so sovjetska poveljstva brez oklevanja sejejo smrt in teror tudi med ruskim prebivalstvom ter dopuščajo, da boljševiški piloti ubijajo med svojimi terorističnimi napadi ženske in otroke ter izravnavajo z zemljo cele stanovanjske četrti.

Teroristični anglosaški napad na francosko mesto

Pariz, 31. maja. s. Angloameriško letalstvo je zopet napadlo pri belem dnevu mesto Rennes v Bretagni. Letala so iz velike višine vrгла bombe na stanovanjske okraje. Napad je trajal komaj nekaj minut, toda bilo je mnogo žrtev med Francozi. Dosele je našteli 175 mrtvih in nad 200 ranjenih. Cerkev sv. Martina je bila popolnoma porušena, neko mestno pokopališče pa so bombe razdejale. Požari in eksplozije so uničile ogromno število stanovanjskih hiš. Šolam in bolnišnicam tudi ni bilo prizanešeno. Gmotna škoda je mnogo hujša kakor ob bombardiranju meseca marca, ki je hudo zadelo največje mesto v Bretagni.

Plemenito in ponosno zadržanje kapitana Umberta Nazzazija

Dnevno povelje poveljnika II. armade Eksc. Robottija

Rim, 31. maja s. Eksc. Mario Robotti, poveljnik II. armade, je izdal naslednje dnevno povelje:

»Po nedavnih obvestilih naših vojakov, ki so bili že ujetniki partizanov, in po potrdilu zajetih upornikov, se je razvedelo o zadržanju nekega oficirja, na katerega moreta biti Vojska in Država ponosni. Ne da bi dodal kake besede, pripovedujem, kar so povedali naši vojaki, ki so bili priča dogodka: Kapitan Umberto Nazzazi, ki je padel v roke partizanov v borbi pri Kompiju in je bil izpostavljen pred prebivalstvom Otočca skupno s skupino naših ujetnikov, je na vprašanje partizanskega vodje podal naslednje izjave: Kot italijanski oficir odklanjaj odgovore bednim capinom, kakršni ste vi. Zavedam se usode, ki me čaka, toda moje srce Italije ne pozna nobene druge usode, kot da se bo Italija izkazala za pravičnega in uspešnega.

Nesmrtno junaštvo branilcev Attuja

Vojni ataše v Tokiu, polkovnik Bertoni o borbenem duhu Japoncev

Tokio, 31. maja. s. Agencija Domei poroča, da je polkovnik Guido Bertoni, italijanski vojaški ataše v Tokiu, komentirajoč junaški odpor Japoncev spriču premočnih sovražnih sil na Attuju, ugotovil, da so Američani mnogo izgubili na ugledu, saj so operirali s topovi večjega kalibra, z obilico opreme, s številčno premočjo 20:1, z močnim letalstvom in podporo mornarice. Severoameričani, ki jih je bilo nad 20.000, so se morali boriti okrog dva tedna, da so izvedli svoje operacije na otoku proti garniziji 2000 moči. Polkovnik je dodal: Poznam borbenega duha Japoncev. Japonci so pokazali tega duha med vojno na Maraji, v Singapuru in na Filipinih. Toda borbeni duh med vojno, kronano z uspehom, je eno, drugo pa je, če se močje nahajajo v položaju in vedo, da iz njega ni izhoda.

Polkovnik Bertoni je nato izjavil, da je akcija polkovnika Jamazakija in garnizije na Attuju eden izmed najodličnejših dokazov borbenega duha. Bilo je več primerov v italijanski zgodovini, da so se močje borili odlično, čeprav so bili ločeni od svojih odredov in čeprav niso imeli upanja v uspeh. Attuju najbolj sličen primer se je zgodil ko je bila naša edinica ločena od ostalih čet med abesniško vojno. Ni mogla dobiti ojačenja, niti živeža, toda vsi so umrli, borec se do zadnjega močja. Japonci so bili junaški. Majhno število moč se je upiralo dije, kakor bi bilo močje spriču ogromno premočnih sil.

Ob zaključku je polkovnik rekel: Dogodek na Attuju je močno odmeval na Ja-

ponskem. Duh Jamazakija bo ostal nesmrten v srcih vseh Japoncev. Njegova smrt in smrt njegovih moč je dvignila borbenega duha Japonske do neba slave in junakov.

Japonski tisk povečuje branilce Attuja

Tokio, 31. maja. s. Tisk objavlja z velikim poudarkom in obširno komentira poročilo japonskega glavnega stana o zadnjih borbah japonske garnizije na otoku Attu, ki se je borila do zadnjega močja s številčno mnogo močnejšimi silami. List »Asahi« je objavil pod naslovom »Pravega duha japonske vojske so pokazali naši vojaki na Attuju« članek, v katerem povečuje junaštvo moč hrabrega polkovnika Jamazakija, omenjajoč težave in težkote te bitke. List »Tokio Simbun« se klanja junaškemu polkovniku in poveljniku posadke ter zaključuje: Dokler bo vsak Japonec tako požrtvovalen, je zmaga nad Anglo-američani zagotovljena.

Japonski listi objavljajo tudi pismo, ki ga je polkovnik Jamazaki dne 29. aprila, na praznik cesarja, poslal pomočniku vojnega ministra. Iz slehernega stavka tega pisma veje junaška volja do odpora vseh vojakov, ki so mu bili podrejeni. Polkovnik je med drugim izjavil: »Morala mojih moč je najtrdnjša. Opravičajo svojo dolžnost z vselej in zaradi tega sem s svojim mestom kar najbolj zadovoljen.«

Navodila kmetijskega ministra poljedelskim organizacijam in ustanovam

Rim, 31. maja. s. Minister za poljedelstvo in gozdozve je imel 27. t. m. v Bariju za pokrajine Bari, Brindisi, Foggia, Lecce, Taranto, Matera in Campobasso, 28. t. m. v Neaplju za pokrajine Neapelj, Caserta, Catanzaro, Reggio Calabria, Potenza, Salerno, Benevento in Avellino, dne 30. t. m. pa v Rimu za pokrajine Rim, Littoria, Frosinone, Rieti, Viterbo, Terni, Perugia, Ancona, Pesaro, Ascoli Piceno, Macerata, Pescara, Chieti, Teramo in Aquila poročilo prefektom, zveznim tajnikom, okrožnim in pokrajinskim poljedelskim inspektorjem, predsednikom in direktorjem pokrajinskih fašističnih zvez poljedelcev, tajnikom fašističnih združenj kmetijskih delavcev ter predsednikom in direktorjem pokrajinskih poljedelskih konzorcijev in voditeljem pokrajinskih uradov za poljedelske ugotovitve.

Poročilo so prisostvovali podtajnik Narodne fašistične stranke Cana, prefekt Macciota za notranje ministrstvo, predsedniki poljedelskih konfederacij in italijanske federacije poljedelskih konzorcijev ter vladni komisar Narodnega združenja gospodarskih ustanov poljedelskega značaja.

Minister Pareschi je podal obširno in podrobno poročilo, v katerem je pojasnil pripravljene ukrepe ministrstva za poljedelstvo in gozdozve za popolno organizacijo poljedelske proizvodnje, za ugotovitev in pobiranje poljedelskih proizvodov in za redno in takojšnjo izvedbo načrtov za oskrbo na raznih področjih prehrane. Opozoril je vse navzoče na nujno potrebno popolno vzporeditve v delovanju pokrajinskih organov in je odsek za odsek podal navodila, ki jim bo treba slediti, da se zagotovi nagla in popolna izvedba ministrskih predpisov.

Anglikanska cerkev je slepo orodje v službi vlade

Rim, 30. maja. s. Besede raznih visokih angleških prelatoz in izražanje cekvenega lista »Church of England«, ki odobravajo letalsko bombardiranje neoboroženega civilnega prebivalstva, so zbudile odpor v vseh verskih krogih Evrope zaradi protikršćanskega duha, s katerim so prežete. Najmanj, kar bi anglikanska cerkev lahko storila v sedanjih okoliščinah, je to, da bi molčala. Zadržanje anglikanskega visokega klera potrjuje, da je angelska cerkev enostavno politični organ angelske države. Kakor angelska država tako tudi angelska cerkev misli, govori in dela. Ko so angelski ministrski predstavniki napadali boljševizem, je tudi angelska cerkev prekinjala Kremele. Brž, ko je ministrski predstnik objel Stalina, je angelska cerkev blagoslovila Kremele. Vse to je morda v političnem smislu primerno, toda njena nobena opazka s krščanstvom.

Velika verska manifestacija v Ljubljani

Spokorne procesije na Rakovnik se je udeležilo nad 25.000 vernikov, ki so počastili podobo Marije Pomagaj z Brezij

Ljubljana, 1. junija.

Po sporedu, ki smo ga objavili, je bila v soboto popoldne v Ljubljani velika verska svečanost. Udeležilo se je velike množice Ljubljancev. Računajo, da se je pri zaključni slovesnosti na igrišču Korotana na Rakovniku zbralo nad 25.000 vernikov. Po navodilih pripravljalnega odbora so vsi prihajali na kraj verskega zbora v okviru posameznih župnih procesij. Izpred vseh župnih cerkva so se v zgodnjih popoldanskih urah začele pomikati procesije. Vodili so jih domači župniki, ki so nosili križ. Za njimi so se uvrstili otroci, žene, fantje in mošje. Premišljena organizacija je dosegla, da so prihajale posamezne procesije na Dolenjsko cesto tako, da so se zvrstile ena za drugo. Mimohod po Dolenjski in Karloški cesti je trajal dobri dve uri in pol.

Verniki so v procesijah molili ali pa peli nabožne pesmi. Vse procesije so se razvijale v največji zbranosti in tako izpolnile smoter te verske prireditve, ki je bil pokora in sprava. Na Rakovnik so prihajali prvi verniki v procesijah že ob pol šestih. Zadnji pa so izpolnili prostor ob šestih, ko je prišla procesija frančiškanske župnije. Posebno velika je bila procesija stolnične župnije, ki jo je vodil s križem v roki škof dr. Gregorij Rožman. V njegovem spremstvu sta stopala generalni vikar Nadrah in dekan dr. Klinar. Številna je

bila v tej procesiji udeležba duhovščine, katoliškega akademskega staleštva in akademске mladine. Podoba Matere božje je nosila na ramah 24 bogoslovcev v koroljih.

Ko je bilo prihajanje procesij na Rakovnik zaključeno, so združeni pevski zbori zapeli pesem v čast podobe Marije Pomagaj. Zbrane množice so pobožno poslušale mogočno petje, ki se je razleglo daleč proti golovčkim gozdom. Ko je pesem utihnila, je nagovoril množice škof dr. Rožman, ki je v svojem verskem govoru opozoril vernike na njihove dolžnosti spokornosti. Tri so dolžnosti, ki vodijo k spravi. Prvo je priznanje, da smo grešili, drugo ogibanje greha in tretje zadoščevanje zanj z molitvijo.

Ko je duhovščina prinesla iz rakovniške cerkve Najsvetejše, je škof podelil množici blagoslov. S tem je bila slovesnost končana. Stolnična procesija se je s podobo Marije Pomagaj med molitvami in petjem vrnila nazaj v mesto. Drugi udeleženci pa so se razšli v največji discipliniranosti.

Verske manifestacije so se udeležili tudi ugledni zastopniki oblasti. Navzoči so bili med drugimi Visoki komisar Eksk. Emilio Grazioli, Poveljnik Armadnega zbora Eksk. Gamba, Zvezni tajnik Orlanini, ljubljanski župan general Rupnik, Poveljnik divizije Ruggera in vicekvestor Ferrante. Visoke goste je po končanih obredih pozdravil škof dr. Rožman.

vrnjeni na civilno pravdo pot. V celoti je bil zavrnjen na civilno pravdo pot Franc Stale.

Senat je svoj sodbeni izrek utemeljil pri Carmanu z njegovim zagovorom, podatki, ki jih je zbrala policija prekavala, in z izpovedmi zasebnih oškodovancev, ko so bili zaslišani kot prič. Hvastja Vinko je bil spoznan za krivega na podlagi svojega zagovora in izpovedi Josipa Carmana. Glede Koruna, Hvastje Stanislava in Marije Jugove pa so bili odločeni njihovi zagovori in ugotovitve policijske preiskave. Za Carmana Josipa je sodišče smatralo, da je izvršil tista dejanja, za katera so prič izpovedale, da en sam ni mogel odnesti vsega blaga, oziroma ko so silili le v kritičnem času okoli svoje hiše več glasov, v družbi z neznanimi storilci. Vendar ta dejanja niso bila kvalificirana po § 316, točka 2 k, ker je premalo dokazov, da bi se Carman združil z neznanimi za izvrševanje tatvin. Družba se je štela le kot obtežilna okolnost. Obtežilo je bilo zanj tudi, da so bili vsi vlogi izvršeni po noči.

Zagovoru Hvastje Vinka, da ni vedel, da je Carman ukradel škornje in čevlje, ki jih je prodal, sodišče ni verjelo. Oba sta se dobro poznala in sta že skupno napravila več tatvin. Josip Korun je moral po količini blaga in načinu pakiranja nujno spoznati, da ne gre za blago, pridobljeno s prekupevanjem. Tudi Stanislav Hvastje bi sodnik verjel, da je res mislila, da dobiva Carman blago preko meje z Gorenjskega, če bi šlo za enega ali dva primera. Ker pa se je to ponavljalo skozi dva meseca skoraj dan za dnem, je bilo očitno, da je njen zagovor izvit iz trte. Marija Jugova je morala videti, kaj počne njena hčerka. Imela sta majhno skupno stanovanje in velikih količin blaga, ki jih je prinašal Carman, ni mogla spregledati. Dela je svoje stanovanje na razpolago za skladišče ukradenega blaga in je tako aktivno sodelovala. V njeno škodo govori tudi dejstvo, da se je na policijski zagovoru drugače, kar bi gotovo ne storila, če bi bila nedolžna.

Za vsa dejanja so sodniki odmerili Carmanu posameznih kazni za 179 mesecev robije oziroma strogega zapor. Po zakonitih predpisih so potem izrekli enotno kazen 6 let robije. Jugova je dobila miljšo kazen kakor njena hči Stanislava Hvastjeva, ker ni bilo dokaza, da bi bila imela od svojega sodelovanja kakšno materialno korist.

Josip Carman je kazen sprejel, Josip Korun je prijavil revizijo, Stanislava Hvastje je kazen sprejela, prošla je le za 14dnevni odlog kazen, Marija Jugova pa si je pridržala tridnevni rok za premislek.

Iz Hrvatske

Javna gradbena delavnost v Zagrebu. Za popravilo vzdrževanje in gradnjo javnih poslopj je potrošila lani Hrvatska 160 milijonov kun. Ta dela so bila potrebna, ker so bila stara javna poslopja zelo zamenjavna.

Regulacijska dela na Dravi pri Varaždinu. Vodogradbeni urad v Varaždinu regulira reke in potoke ter ureja vodnjake in vodovode. Lani je dovršil velika dela, za katera je bilo potrošenih več milijonov. Nedavno so bila dovršena regulacijska dela na desnem bregu Drave v dolžini 1300 m. S tem je bila odstranjena nevarnost poplav. Dravo je treba regulirati v dolžini 300 m in potem bo v vsem varadinskem okraju regulirana.

Železniške kuhinje. Prometno ministrstvo je izdalo pravilnik, po katerem se lahko ustanavljajo železniške kuhinje v vrhu ojašanja prehrane železniškega osebja, zlasti vlakospremnega. Kraje, kjer bodo ustanovljene železniške kuhinje, bo določilo glavno ravateljstvo za promet. Kuhinje bodo ustanovljene iz sredstev železniške uprave.

Velik uspeh podpisovanja novih državnih bonov. Po podatkih, ki so bili zbrani iz vse Hrvatske, so ugotovili, da je bilo vpisanih do zaključnega dne za 3.474.389.000 kun novih zakladnih bonov, to je le za nekaj več kot 25.000.000 kun manj, kakor znaša skupno zakonsko pooblastilo finančnega ministra. Da bi vsa vsota zaokrožila na polni iznos 3 milijarde in pol kun, je primanjiljak naknadno vpisala skupina zagrebških denarnih zavodov. Takoj nato je bila izdana posebna naredba finančnega ministrstva, s katero je bila vsota tretjega izdaja zakladnih bonov povečana od 2 milijard na 3,5 milijarde.

Zakon o vinarjih. Poveljnik dr. Pavelić je podpisal zakon o vinarjih. Povlašeni poklic bo odsej vezan na članstvo v Vinarskem društvu. Inozemci, zaposleni v uredništvih listov, izhajajočih na Hrvatskem, smejo izvrševati svoj poklic samo s dovoljenjem ravateljstva za propagando, poročevalci tujih listov in poročevalski agencij pa z dovoljenjem tiskovnega oddelka v zunanjem ministrstvu. Z zakonom je urejeno tudi službeno razmerje ter socialno in pokojninsko zavarovanje novinarjev.

Poslanik Ivo Gaj odpoklican iz Budimpešte. Dosedanji hrvatski poslanik v Budimpešti Ivo Gaj je bil odpoklican. Njegovo novo službeno mesto je v zunanjem ministrstvu.

Predsednik Nemškega znanstvenega zbora v Zagrebu. Nemški zunanji minister je imenoval na predlog prosvetnega ministra za predsednika Nemškega znanstvenega zbora v Zagrebu rednega profesorja za narodno pravo in filozofijo prava na monokovski univerzi dr. G. A. Walza.

Dunajsko gledališče v Zagrebu. V četrtek zvečer je prišlo na gostovanje z brzovlakom v Zagreb vse osebje nemškega ljudskega gledališča z Dunaja pod vodstvom intendanta Ilza in dramaturga Grcha. Na kolodvoru so dunajske goste pristočno sprejeli predstavniki zagrebskega gledališča.

V Dubrovniku vzporedno ukrajinska drama. Hrvatsko državno gledališče za Primorje v Dubrovniku je vzporedno dramo znanega ukrajinskega pisatelja Vladimirja Kiriloviča Vinčenta »Zakon« v prevodu Rade Pregarica. Drama je dosegla velik uspeh in jo bodo vzporedili še večkrat.

Domača proizvodnja poljedelskih strojev in orodja. Zaradi vojne se je znatno zmanjšal uvoz raznih poljedelskih strojev iz inozemstva, ki jih vedno bolj primanjkuje. Zato je glavno ravateljstvo za poljedelstvo sklenilo storiti vse kar je v njegovih močeh, da bi domača industrija izdelovala poljedelske stroje in orodja. V ta namen je sklicalo sestanek, ki bo 11. t. m. in na katerem se bo obravnavalo vprašanje domače proizvodnje poljedelskih strojev.

Sprejem župana in občinskih svetnikov iz Perugije pri Visokem komisarju

Ljubljana, 29. maja 1943-XXI. Visoki Komisar je sprejel v vladni palači župana in člane občinskega sveta iz Perugije, ki jih je spremljal poveljni divizije »Planinskih lovcev«. Visoki Komisar se je z njimi pristočno razgovarjal.

Odlok o začasni ustavitvi »Jutra«

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino, glede na Kr. ukaz - zakon z dne 3. maja 1941-XIX.

upoštevajoč, da je dnevnik »Jutro«, ki izhaja v Ljubljani, v štev. 114 z dne 20. maja 1943-XXI objavil v kroniki vest, s katero je neprimerno opozoril na obletnico smrti znanega prevratnika, ki je bil ustreljen:

smatrajoč za potrebno, da uveljavi proti navedenemu listu primerno sankcijo,

odreja:

Proti dnevniku »Jutro« se uporabi ukrep začasne ustavitve izhajanja v dneh 2, 3. in 4. junija tega leta.

Kvestor je pooblaščen, da izvrši ta ukaz, ki bo objavljen v »Službenem listu za Ljubljansko pokrajino«.

Ljubljana, 28. maja 1943-XXI.

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino:

Emilio Grazioli.

Sportni pregled

Le na ta način bomo uvedli zopet red

V našem večeršnjem poročilu o nedeljskih tekmah smo pristeli med krivice za izgrede tudi klubske vodstva z utemeljitvijo, da preveč ščitijo svoje igralce v primerih, ko zagreje neodpustljive izpade. Tako zadržanje klubov je tem bolj čudno, ker je jasno, da nedisciplinirani igralci škodujejo tudi izgledom svojega kluba in razvedrotilnosti vse napore drugih svojih igralcev.

Ze v dopoldanskih urah smo večer dobili na vpogled pismo, ki kaže, da bodo prizadeti tudi v tem pogledu krenili počasi na novo pot. Vodstvo Dopolavora Tobačne tovarne je poslalo Zaupniku CONIja naslednje pismo:

»Komisija, ki se je setala danes v prostoru sportne sekcije Dopolavora Tobačne tovarne in so jo sestavljali predsednik g. Cav. Matteucci, podpredsednik g. Corelli in tajnik ter tehnični vodja Jenko, je po kratkem posvetovanju sklenila kaznovati igralca Dragota Nagodeta, srednjeje napadca nogometnega moštva Tobačne tovarne, z enomesecno suspenzijo. Ta kazen bo veljala poleg disciplinskih ukrepov, ki jih bo izrekla ljubljanska sekcija CONIja. Imenovani igralec se je obnašal nefar do igralca nasprotnega moštva in se z njim obračunal v polnem razvoju tekme.«

Seveda ta ukrep klubskega vodstva Tobačne tovarne ne bo vplival na potopanje, ki ga bo po naročilu sodnika uvedla nogometna zveza. V tem postopanju čaka Nagodeta verjetno še izdatnejša kazen. Toda če bodo vsi klubi, ki imajo v svojih vrstah nedisciplinirane igralce, postopali na tak ali podoben način, neglede na disciplinske ukrepe zveze, in bo imel ta postopek za prizadevca igralca tudi materialne posledice, bomo imeli kmalu na igriščih red. Le tako bodo izločeni tisti, ki sportu več škodujejo nego koristijo.

Tandberg evropski boksarski prvak

V stadionu Raasunda v Stockholmu je bil v nedeljo boksarski dvoboj za evropsko prvenstvo najtežje kategorije med Švedom Tandbergom in Belgijcem Karlom Sysom, ki se je kvalificiral za to finalno tekmo, kakor znano, z zmago nad Italijanom Musinom. Švedski boksar je imel prednost v svoji boljši fizični odpornosti, težji in višini ter je premagal belgijskega prvaka, ki se je pokazal za boljše tehničarja in zelo urnega boksarja. Dvoboj je sodil italijanski sodnik Piero Pini.

Pro Gorizia na pragu divizije B

V nedeljskem predzajutnem kolu kvalifikacijskih tekem za vstop v divizijo B je Pro Gorizia nastopila v Lecceu in igrala s klubom enakega imena neodločeno 0:0. Ker je Lecce v razpredelnici na drugem mestu, pomeni ta rezultat za Pro Gorizijo velik uspeh, s katerim je napravila že pol koraka v divizijo B.

Položaj v drugi skupini, v kateri igra Pro Gorizia, je po nedeljskih tekmah naslednji: 1. Pro Gorizia 13 točk, 2. Lecce 12, 3. Verona 11, 4. Parma 11, 5. Lecce 5 in 6. Carrarese 2 točki. V nedeljo bodo igrali zadnje kolo. Pro Gorizia bo nastopila na svojem igrišču.

V drugi skupini vodita Varese in Terni. Prvi je že sigurno član divizije B. Dočim se bosta za drugo mesto borila še Terni in Salernitana. Iz vsake skupine pojdeti v divizijo B po dva kluba.

V večeršnjem poročilu o nedeljskih izidih tekem divizije B smo iz razpredelnice navedli samo položaj prvih treh klubov. Danes izpopolnjujemo vrsto za vse. Moštva so pred zadnjim kolom razvrščena takole: Modena 43 točk, Napoli in Brescia 41. Pro Patria in Piza 37, Spezia 33, Cremonese 32, Fanfulla 31, Pescara 30, Padova, Anconitana in Alessandria 28, Mater 27, Udinese 26. Novara in Siena 25 in Savona 16. Izpadli klubovi samo trije najslabše klasificirani klubi, ker je bil sredi tekmovalja izločen Palermo.

Novice iz hrvatskega športa

V nedeljo nastopi hrvatska nogometna reprezentanca v Bratislavi proti slovaški reprezentanci. Hrvatski zvezni kapetan je odredil naslednje igralce: Glaser, Brozović, Dubac, Lechner, Jazbinšek, Cimermančič, Wili, Lešnik, Kokotović, Čačković, I. Kocić, Kacian, Lojen, Šmunić, Pukšec in Golob. Naknadno je bil določen še Lešnik. Hrvatska reprezentanca odpotuje v sredo.

Dne 20. junija se bo začelo na Hrvatskem državno nogometno prvenstvo. Najprej bodo igrali najboljši klubi iz podvez razdeljeni v štiri skupine. V polfinalnem tekmovalju 11. in 28. julija pa nastopijo tudi trije zagrebški klubi in štiri skupinski zmagovalci. To tekmovalje se bo nadaljevalo do 12. septembra, ko bo odigrana zadnja prvenstvena tekma in bo prvenstvo odločeno.

Gradjanski je dobil poziv za gostovanje v Bolgariji in na Slovaško. Slovaki vabijo Gradjanskega za 5. in 6. julij. Hrvati naj bi nastopili proti novemu slovaškemu prvaku Armadi IX in Bratislavi. Purgertji se še niso odločili, ali bodo vabilo sprejeli.

Povratna meddržavna nogometna tekma Bolgarija-Hrvatska bo 18. julija v Sofiji. Ta predlog Bolgarov so Hrvati že sprejeli.

Stanje v bolgarskem prvenstvu. Po XIII. kolu bolgarskega nogometnega prvenstva je bila stanje v razpredelnici najboljših klubov naslednje:

1. Levski 20 točk, ki je izgubil le dve tekmi, 2. Železnica 18 točk, ki je izgubila 4 tekme, 3. Slavia 15 točk, ki je izgubila dve tekmi, tri pa igrala neodločeno. Sledijo: Makedonija 12, Botev 11, Benkovski 9, AC 25 9, FK 13 6 in Šipka 6 točk.

Izročitev umetniških del za sportno-umetniški razstavo

Kakor smo objavili že pred dnevi, bo umetniška razstava, posvečena sportu, odprta dne 12. t. m. v Jakopičevem paviljonu.

Umetniki, ki sodelujejo pri razstavi, se naposled, naj dela, ki so namenjena za razstavo, izročijo v dnevih 8. in 9. t. m. od 10. do 12. odn. od 16. do 18. Po omenjenih dnevih dela ne bodo več sprejeta.

Na zadnji strani vsakega dela za razstavo morata biti različno napisana ime in priimek avtorja, naslov njegovega stanovanja, naziv predmeta in prodajna cena.

Udeleženci razstave turističnega lepaka bodo prejeli posebna navodila na domove.

Važen sklep italijanske nogometne zveze. Na sobotnem sestanku v Bologni je zveza odobril za odnose s tujino na pobudo zveznega predsednika sklenil, da je odsej naprej dovoljen vpis v članstvo zveze tudi igralcem nogometnih društev na anektiranih ozemljih.

Beležnica

KOLEDAR

Danes: Torek, 1. junija: Fortunat, Radovan.

DANASNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Sreča se vrača.

Kino Sloga: Mala princeza.

Kino Union: Napoleon na Sv. Heleni.

Razstava mladih slikarjev in kiparjev v Jakopičevem paviljonu odprta od 9.30 do 19.

DEZURNE LEKARNE

Danes: Mr. Bakarič, Sv. Jakoba trg 9; Ramor, Mladkova cesta 20; Murmayer, Sv. Petra cesta 78.

Dr. A. Švigelj 75 letnik

Ljubljana, 1. junija.

Sredi vsakdanjega rednega dela praznuje danes odvetnik dr. Anton Švigelj 75-letnico rojstva. Izredno čih in krepak še vedno vzorno opravlja delo, ki mu ga nalaga njegov poklic. Kot odvetnik ne pozna razlike med klienti, vsi so mu enako pri srcu in za slehernega se zavzame z enako vnetostjo, čeprav ga zagovarja samo po uradni dolžnosti.

Dr. Anton Švigelj je pa tudi sicer splošno znana in ugledna osebnost. Dobro ga poznajo zlasti naši pevci, saj je bil dolga leta predsednik njihove osrednje pevске organizacije. Požrtvovalno je delal tudi v drugih odborih raznih pevskih društev in si pridobil za razvoj petja in glasbe pri nas velike zaslugе. Ze od zgodnje mladosti vnet ljubitelj planin je dr. Anton Švigelj zaslužen tudi za razvoj Slovenskega planinskega društva, kjer je nekaj let zavzemal mesto podpredsednika.

Slavljence se je rodil na današnji dan pred 75 leti v Borovnici. V domačem kraju in v Ljubljani je dovršil osnovno šolo in gimnazijo. Pravo je študiral na Dunaju in v Gradcu, kjer je bil promoviran. Do osamosvojitve je služboval v odvetniških pisarnah v Postumii in Ljubljani in teče sedaj že 44 leto njegovega poklicnega dela.

Dr. Švigelj je med onimi našimi možmi, ki so si pridobili zasluge, da je bila v Ljubljani ustanovljena univerza. Bil je član odbora za ustanovitev univerze, nato pa dolgo let član raznih izpraševalnih komisij za izpite na pravni fakulteti. V svoji stanovski organizaciji sodeluje že dolgo kot član, oziroma predsednik disciplinskega sveta odvetniškega sodišča. V mlajših letih je jubilar sodeloval v ljubljanski mestni upravi in v upravi Mestne hranilnice.

Dr. Antonu Švigelju želimo ob lepem življenjskem jubileju, da bi še dolgo užival med nami v miru in zadovoljstvu sadove svojega plodnega dela.

Dodatne živilske nakaznice za delavce

Mestni preskrbovalni ura! poziva delodajalce, ki zaposlujejo ročne delavce, upravitelje za prejemanje dodatnih živilskih nakaznic za (S—D I), naj jih od 1. do 10. junija prijavijo v I. nadstropju palače Bata, Cesta 3. maja št. 1.

Na prijavi v dvojniku na polovici pole mora biti napisan priimek in ime delavca, očitovno ime, rojstna letnica, bivališče (če je podnajemnik, tudi ime in priimek družinskega glavarja, pri katerem stanuje), poklic in natančen opis dela, ki ga opravlja. To naznanilo je treba datirati z dnem oddaje, ga podpisati in nanj odtisniti žig podjetja. Če ni žig razvidno, je treba nevesti tudi kraj (ulico), kjer se obrat nahaja.

Prijave brez vseh teh podatkov bodo zavrnjene ali ne upoštevane.

Hkrati opominjamo, da morajo biti navedbe in prijave natančne in resnične, da ne bo treba občutiti posledic, ki jih določa naredba Vis. Komisariata št. 78 z dne 23. IV. 1942-XX člen 27.

Vse upravičene delavce pa pozivamo, naj svoje delodajalce takoj opozore na obveznost te prijave, ker bodo onim, ki za njih prijave ne bodo preložene v določenem roku, dodatne nakaznice vzete.

PREDPISI SO PREDPISI

Včeraj je malo manjkalo, da nisem ugotvil v Ljubljani, ko sem padel v njo.

Zakaj pa nisi pal?

Ker nisem smel. Na istem kraju je namreč tablica z napisom: »Plavanje prepovedano.«

XV. simfonični koncert

Pod vodstvom Nika Štritofa so bile podane skladbe Novaka, Zandonaija in Čajkovskega

Ljubljana, 1. junija.

Na sporedu XV. simfoničnega koncerta je bila V. Novakova znamenita »Slovaška suita«, nadalje »Trentska rapsodija« sodobnega italijanskega skladatelja Zandonaija ter Čajkovskega slovit »Koncert za klavir in orkester v b-molu«, op. 23. Prva in tretja skladba sta doživeli v našem koncertnem življenju že zelo lepe interpretacije, Zandonaiova rapsodija pa je bila prvič izvajana v naši glasbeni sredini.

V umetniškem žarišču sročnejša simfoničnega večera je bil nedvomno P. I. Čajkovskega Klavirski koncert v b-molu s spremljevalnim orkestrom. Izvajanje je pridobilo tehno pomembnost zaradi solističnega sodelovanja našega pianističnega virtuosa mednarodnega formata prof. A. Trosta, ki je že svojčas na Dunaju v pianistični solistični interpretaciji tega glasbenega umotvora pohvalno priznalje s strani dunajske kritike in dunajskega glasbenega občinstva. Tudi v tej znameniti glasbeni umetnini se je izkazal Čajkovskij za sijajnega mojstra-oblikovalca, ki je umel spajati klasično oblikovnost z romantičnimi simfoničnimi vzori. Zlasti prvi stavek postavlja mestoma zelo težke interpretacijske naloge. Zgrajen je v sonatni obliki ter se uvaža z uvodnim maestroznim poudarkom; sledi spretna razpredenost obeh prvih tem, od katerih se oddikuje prva po neki vrsti vznemetenosti, druga pa po topli čustvenosti. Interpretacija se je zelo posrečila ob značilnem dvogovoru, ki ga razpieta Čajkovskij med pianistom in orkestrom. Klavir izpodbuja s svojimi fortissimi mirno, piano izvajajoči orkester k močnejši izraznosti. Z užitkom dojemamo te imitacije, dokler se ne počene stavek k sijajni, sklepni kodi. Tudi drugi stavek nas privlači s svojimi čari, s svojo svetlo svetlostjo in koketnimi odtenki. Ritmično in dinamično močno podčrtani tretji stavek nam odkriva najprej težnje bodre plene poskočnosti, potem se močno utripajoče srčnosti, ki se razmahne v sklepem polnozvočju.

Mojstrske kvalitete prof. A. Trosta so predobro znane, da bi bila potrebna podrobnejša analiza njegove vrhunske kvalitete igre. Zazivel je v vsem žaru svoje močne osebnosti, tako da se nam je mestoma zdelo njegovo sodelovanje kot neke vrste soblikovanje pomembne umetnine P. I. Čajkovskega. Bil je v središču naše pozornosti; ob pravilnem razmerju med solistom ter orkestrom je prišla virtuozna solistična igra prof. A. Trosta do živga, polnega izraza. Profesor Trost, zanesljiv, središčni nosilec interpretacije, je bil deležen neprekinjenega priznanja in tudi lepih soplekov.

Ob »Slovaški suiti« V. Novaka pa se nam je predstavila slovaška ljudska

romantika v vsej svoji prazničnosti in vseh svojih etničnih posebnostih. Orkester je vseh pet stavkov izvajal tako, da so v vsakem od njih izstopale glasbene posebnosti. Ob prvem stavku prishluhemo koralno usoglasenemu ljudskemu petju, ki odmeva iz prijazne slovaške cerkve. V drugem stavku sledimo razigrani igri slovaških otrok, ki rajajo, pojejo, vrisajo in jokajo. Oglaš se flauta, ki vneto poživlja otroško razpoloženje. Tretji stavek (Zaljubljenec) prikazuje nežna občutja in plesno veselje zaljubljenecv. Značilni slovaški plesni ritmi pa je še bolj izdelan v naslednjem četrtem stavku. Oglašajo se zvoki klarinetov, gosli ter drugih glasbil, vmes se porajajo predstave tipičnega slovaškega ljudskega plesa. V sklepih »Noč tišči« ponavljanje motiva iz »Zaljubljenecv« in občuduje folklorno lepoto Novakove glasbe, ki se mestoma manifestira v dialogno zgrajeni igri ter prijetnem melodičnem sozvočju.

Sveda smo pričakovali s posebnim zanimanjem tudi izvajanje R. Zandonaijeve »Trentinske rapsodije«, ki je doživela na ljubljanskem koncertnem odru svojo krstno interpretacijo. Bilo je precej mest, ko bi si želeli bolj kompaktnega, bolj skladnega podajanja, kar smo delno pogrešali tudi pri Novakovi »Slovaški suiti«. Večkratno izvajanje bi nedvomno povzdiglo interpretacijsko kvaliteto stopnje. Omenjena rapsodija je samoniklo zgrajena, po sodobnih glasbenih vidlih zasnovana simfonična skladba. Spretna instrumentacija nam kaže, da ume odlični italijanski skladatelj do kraja izkoristi izrazne možnosti posameznih orkestralnih skupin ter posameznih glasbil. Orkester je postavljen pred posebno interpretacijske naloge, ki jih krije ta silkovita rapsodična ter iz folklornih nastavkov črpajoča simfonična umetnina, četudi se po vsebinski ter oblikovni dognanosti ne more vzporejati s pomembnimi klasičnimi simfoničnimi umotvori. Izvajanje je vsekakor odkrilo številne estetične lepote, ki se z njimi »Trentinske rapsodije« lahko ponaša.

Dirigiral je Niko Štritof, čigar dirigentske kvalitete so dobro znane ter preizkušene. Prizadeval si je, da se je v sklepih točki (Čajkovskij) solist virtuoz prof. A. Trost čim izraziteje uveljavil s svojo elementarno, mladostno sočno igro. N. Štritofu je občutno prisrčno ploskalo, prejel je lep opevek. Orkester se je zelo trudil, da bi bila celotna interpretacija čim bolj verodostojna.

Izpred okrožnega sodišča

Josip Carman obsojen na 6 let robije — Tudi drugi obtoženci krivi: Stana Hvastjeva obsojena na 1 leto in 2 meseca robije

Dasi je vedel za čas razglasitve sodbe proti vlomilcu Josipu Carmanu le manjši krog ljudi, se jih je večer ob 11. vendarle nabralo v dvorani št. 79 toliko, da so popolnoma napolnili klopi za poslušalce. Kakor je navada v takih primerih, so ugibali, kako se bo glasil izrek sodišča in kolikšno kazen bodo posamezni obtoženci dobili. V splošnem so vsi Carmanu prisojali več let, skoraj nihče pa ni uganil prave številke. Tako je bila sodba nekoliko presenetljiva, vendar so

Slovo od maja

Zadnja majniška nedelja je bila lepa — Letočni maj je bil res najlepši mesec

Ljubljana, 1. junija. Včeraj smo zaman upali in pričakovali, da bo posiljal solnce ter da bo zato tem lepše slovo od najlepšega meseca v letu. Ko se še pomlad bori za svojo premoč nad zimo, si najbolj želimo, da bi se začel maj, kajti šele v tem mesecu zmaga povsem pomladne sile nad mračno zimo ter njim ledenim dihom. Do maja pri nas rana zdrži rasti in dela škodo na vrtovih in sadnem drevju. Šele maja navadno "acvet" jablane. Prej tudi niso še končane glavne pomladne dela na njivah in vrtovih. Glavne pomladne posevke spravimo v zemljo šele do začeta maja. V mnogih krajih sadi krompir v začetku maja. Skoraj nikjer pa ne sadimo prej fižola. Tako je maj prav za prav prvi mesec kmečkega leta, ki se začne, ko se obdelana polja in ko je vsa narava oživila.

Vendar maj ni vselej najlepši mesec pri nas. Pogosto je maj še hladen in navadno tudi precej deževen. Večkrat je v prvi polovici maja celo bolj hladno kakor aprila. Nič posebnega tudi ni, če prve dni maja naletava sneg, a slane se moramo bati do srede "najlepšega meseca". Sadno drevje, jablane in pozne hruške, začno pri nas cveteti šele v začetku maja. Letos je pa bilo drugače. Sicer so bili prvi majniški dnevi precej hladni in deževni, vendar je trajalo z malimi presledki vsa prva tretjina meseca, vendar slane ni bilo in nalivi niso bili tako hudi, da bi zaradi njih zastala pomladna dela in da bi hlad zadržal rast. Zadovoljni so bili lahko pridelovalci, ki so sledili fižol že aprila, ker ga ni posmrdila slana. Da je letošnja pomlad sorazmerno zgodnja in topla, se kaže zdaj očitno na vrtovih in v sadovnjakih. Drevje, tudi pozne vrste, je začelo cveteti že aprila. Celotno pomladno sadno drevje je v celoti ocvetelo pred majem. Zato pa tudi majniško deževje ni moglo škodovati tudi drevju, ker so čebele opravile svoje delo v glavnem že ob koncu aprila.

Če bi napravili letošnji majniško vremensko bilanco, bi spredvideli, da je leto zadovoljivo. V drugi polovici meseca je prevladovalo lepo vreme in v nekaterih

dneh je celo začela nastopati poletna vročina. Najvišja dnevna toplota je začela že presegati 25 stop, kar je nekaj nenavadnega za maj pri nas. V zadnjih dneh sicer ni bilo več tako tople, vendar se vedno precej, tako da se lahko z veseljem oziramo na vrtove in njive, pa tudi na travnike; vse rase zelo hitro, čeprav je tu in tam malo presuho. Vse kaže, da bo letošnja letina zgodnja. Na živliskem trgu smo že videli nekatere pridelke, ki so bili sicer napredaj šele junija. Domač grah je že začel dozorevati. Visoki fižol se bo tu in tam prihodnje tedne začel ovijati prekelj in zavetel bo tudi zgodnji krompir. Obdelovalci vrtove in njive v mestu so doslej lahko dobili krompir. Seveda bo začelo zoreti tudi prejšnje. Žal pa ne bo mnogo česnje, kakor kaže v mestu. Zdi se, da je bila opraveč slaba. Navezani bomo torej v glavnem le na uvoz. Morda bo pa kaj več česnje na Dolenjskem. Tem lepše pa kaže drugo sadno drevje. Najbrž ne bo celo nič manj jabolk in hrušk kakor lani, ko je bila nenavadno dobra letina.

Z lepim majem so bili še posebno zadovoljni tisti meščani, ki ne ocenjujejo vremena na vrtovih in poljih in ki si žele večnega sonca. Čas kopanja in sončenja se je letos začel več tednov, če ne celo nekaj mesecev, prej kakor navadno. Vsi majniški dnevi niso sicer bili vzorni za kopanje in sončenje tudi v drugi polovici meseca, vendar so se meščani doslej že naučili toliko sonca kakor včasih ne niti junija.

Zdaj, ko se poslavljamo od maja, se seveda vprašujemo, kakšne bo junij. Kot obdelovalci zemlje si pač želimo primernega vremena, da bo zemlja lahko dala, kar je doslej tako lepo obetala.

DNEVNE VESTI

— **Vojaško imenovanje.** Poveljstvo kopne obrambe Trieste je prevzel te dni divizijski general Ivan Eposito. Imenitelj zlate svetinje. Novi poveljnik je po rodu iz Abrucov. V prejšnji svetovni vojni je napredoval za majorja. L. 1937 je bil imenovan za generala. Ob izbruhu vojnih sovražnosti je bil poveljnik divizije "Lombardia". Na grško albanskem bojišču je poveljeval diviziji "Pusteria". Pozneje je bil poveljnik odredov, ki so se bojevali v Črni gori proti upornikom.

— **Umrl je senator G. Mazzoni.** Iz Florence poročajo, da je tam umrl prof. Guido Mazzoni, kr. senator. Pokojnik je bil rojen 12. junija 1859. Promoviral je iz filozofske in književne stroke na vseučilišču v Pisi. Od l. 1887 je bil profesor za italijansko književnost na univerzi v Pisi, pozneje v Florenci. Pokojnik je bil uveljavljen tudi kot pesnik; napisal je več pesniških zbirk, pa tudi eseiistični razpravi. Sodeloval je pri reviji "Rivista d'Italia". "Nuova antologia" ter drugih vodilnih italijanskih dnevnih. Za zasluge na kulturnem torišču je bil imenovan dne 26. januarja 1910. Bil je vitez civilnega Savojskega reda.

— **Italijanski akademik Severi je prejel prvo Kopernikovo nagrado.** Kopernikovih slovesnosti se je udeležila na povabilo nemške vlade tudi italijanska delegacija z akademikom Severijem na čelu, ki je sporočil pozdrave Italijanske akademije. Profesorja Zgar in Gioielli sta spregovorila v imenu bolognskega in ferrarskega vseučilišča, kjer je Kopernik študiral. Italijanskemu akademiku Severiju je bila podeljena prva od treh nagrad; drugo nagrado je prejel nemški fizik Heisenberg, tretjo pa nemški astrofizik Unsöld.

— **Obnova znamenitih fresk.** Freske Pavla Uccella, ki so krasile samostan Santa Maria Novella v Florenci, so bile prenesene v rimski osrednji restavracijski zavod, kjer bodo obnovljene. Gre za freske P. Uccella "Ustvaritev živali in Adam" ter "Ustvaritev Eve in izvirni greh". Razen tega so bile prenesene tudi umetnine nekoga florentinskega slikarja iz prve polovice XV. stoletja, ki imajo naslove "Kajni in Abel", "Zgradiitev Noetove barke" ter "Vstop živali v Noetovo barko".

— **Škof Bartolomasi mašuje v prostorih giulijske vojne razstave.** V soboto dopoldne je bila v družinski dvorani Verdievega gledališča v Triestu, kjer je nastajala giulijska vojna razstava, slovesna maša, ki jo je imel na improviziranem oltarju vojaški škof eksc. mons. Angel Bartolomasi. Prisostvovali so poleg razstavljajočih umetnikov vojakov eksc. general Ferrero, poveljnik armadnega zbora general Eposito, poveljnik VI. cone Črnih srajc ter general Corti kot predsednik razstavnega odbora. Po maši je imel škof Bartolomasi primeren nagovor, v katerem je posvetil svoje misli padlim junakom, zvestosti ter umetnosti.

— **Na polju slave je padel izbrana Črna srajca Ernest Caspani,** bivši član fašistiškega ravnateljstva Lainatu. Pokojnik se je udeležil kot prostovoljec španske vojne, kjer je bil ranjen v levo oko. Navzilec te rane se je javil ob izbruhu sedanjih vojnih sovražnosti kot prostovoljec. Bojeval se je v grški vojni, pozneje je odrlin na Balkan, kjer so ga uporniki ustrelili iz zasede.

— **Razstava sodobne nemške umetnosti.** Iz Rima poročajo: V nedeljo je bila v umetnostnem gledališču svečana otvoritev razstave nemške sodobne umetnosti v navzočnosti ministra za ljudsko kulturo ter nemškega veleposlanika. Razstava je bila organizirana na pobudo Italijanov nemškega združenja. Na njej so zbrane najbolj značilne umetnine s področja sodobnih nemških risb ter rezbarstva 19. in 20. stoletja. Razstava bo odprta do 9. junija.

— **Vplivi italijanskega gledališča v Nemčiji in Franciji.** Iz Bologne poročajo: Ravnatelj dunajskega državnega arhiva in odlični poznavalec razvoja italijanskega gledališča dr. Josip Gregor je predaval pred številnim občinstvom o italijanskem gledališču v baročni in preporodni dobi ter njegovem pomenu za evropski kulturni

razvoj. V svojih temeljnih izjavah je prikazal dr. Gregor vplivne struje, ki so izhajale iz sredine italijanskega gledališča in ki so delovale na razvoj književnosti, arhitekture in dekoracijske umetnosti v Nemčiji ter Franciji. Ti vplivi so dosegli višek v 19. stoletju, ko je nastopila italijanska opera svojo zmagovito pot po vseh evropskih odrih. Številni akademiki, profesorji in dijaki, ki so bili navzočni, so s toplim aplavzom sprejeli izjavjanje odličnega dunajskega gledališkega strokovnjaka.

— **Dr. J. Malova razprava v italijanski.** V izveščku oziroma ponatisu je izšla v bolognskih tiskarni A. Cacciari razprava dr. Malove "Contributo alla mitologia slovena" (Donesek k slovenski mitologiji), ki je bila objavljena v okviru publikacij "Studi e materiali di storia delle religioni". Omenjeni ponatis obsega 18 strani ter vsebuje zanimiva dognanja s področja naše mitologije, o katerih smo svojčas že delno in izčrpno poročali v zvezi s tedaj objavljenimi dragocnimi dr. Malovimi ugotovitvami. V italijanski tiskini "Donesek" je važno dopolnilo k njegovim "Slovenskim mitološkim starinam" in se bo naše kulturno občinstvo zanj nedvomno zanimalo.

— **Trojčki.** Kmetka gospodinja Helena De Giorgio iz nasebine San Giorgio di Nogaro pri Benetkah je rodila trojčke in sicer dva sinčka ter eno hčerko. Mati in novorojenčki so zdravi in krepki. Deležni so bili lepših daril.

— **Monteverdijevi "Madrigali" v Benetkah.** Te dni se je pričel v benekem gledališču "La Fenice" ciklus proslavljenih koncertov, organiziranih po družbi E. I. A. R. v počastitev 300-letnice smrti znamenitega italijanskega skladatelja Klavdija Monteverdija. Čigar telesni ostanki počivajo od 29. novembra 1643 v baziliki Santa Maria Gloriosa dei Frari v Benetkah. Otvoritveni koncert je bil posvečen skladateljevim "Madrigalom", ki izpričuje pomemben oblikovni ter izrazni razvoj, ki ga je dosegel slavni cremonski umetnik.

— **Doživljaj milanske umetnice na beneškem Lidu.** Znana milanska umetnica Helena Benedetti se je s svojimi prijateljicami kopala na beneškem Lidu. Zaprta stila je v spremstvu prijateljice svoje oblačila na sebi imela samo koparno obleko. Ko se je vrnila, ni bilo več njenega oblačila. Njene prijateljice so ji posodile vsako po eno svojih oblačil, da se je lahko oblekla, narkar je šla sporočiti na Kvasturo svoj nemški doživljaj.

— **Iz "Službenega lista."** "Službeni list za Ljubljansko pokrajino" kos 43. z dne 29. maja 1943. oblikuje naredbe Visokega Komisarja: letna prometna taksa na motorna vozila za prevoz blaga, predpisi za vzdrževanje obratovanja špornih naprav in določitev osebnega mesečnega obroka jedilne soli za prehrano.

IZ LJUBLJANE

— **Kakor da se je začel september,** a ne junij, je bilo danes megleno. Bilo je tudi bolj hladno kakor včeraj jutraj. Današnja minimalna temperatura je znašala 10,2°. Včeraj je bilo ves dan oblačno. Dopoldne smo pričakovali, da se bo opoldne pokazalo sonce kakor se je navadno prejšnje dni, a popoldne se je še bolj stemnilo in kl in od severa so se spuščali nenavadni jesenski oblaki. Nekajkrat je tudi začelo rostiti, pravega dežja pa ni bilo. Zvečer se je začelo jasiti od severa, vendar so oblaki še vedno skrivali sonce. Ponoči se je povsem jasnilo, narkar se je zgostila megla, ki se ni mogla precej dolgo dvigniti popoldne. Včeraj je bilo malo hladneje, ker pač ni bilo sonca; maksimalna temperatura je znašala 19°. Zračni tlak je včeraj počasi popuščal, davi je pa zopet naraščal.

— **Lj. Dobro popravil hodnik.** Ni še dolgo tega, ko je bila Zlatiška cesta od Slajmerjevega doma dalje na več krajih pr. merno raztrjana, zlasti pa pomaknjen dolg zid "Leončiča" znatno v vrt tega zdravilišča ter obenem cesta asfaltirana skoraj do Malenškove ulice. Razen tega je bil na-

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

KINO MATICA

Po »Carmella« nova umetnina istega režiserja in iste igralke! — Doris Duranti in Gustav Diesel v prelepi ljubljanski romanci

Sreča se vrača
(»CALAFURIA«)

Predstave ob 15., 17. in 19.15 uri

KINO SLOGA

Eden izmed najlepših filmov letošnje sezone, do solz ganljive vsebine je pač

Mala princesa

V glavni vlogi mala filmska zvezdica Rosanna Dal, dalje Roberto Villa, Nerio Bernardi

Kot dodatek dokumentarji: Caracul Radi velike dolžine filma predstave ob 14., 16.15 in 18.30 uri; v nedeljo še ob 10.30 uri

KINO UNION

Film o življenju velikega Korzičana v preganstvu

Napoleon na Sv. Heleni

V glavnih vlogah: odlični karakterni igralec Ruggero Ruggeri, Carla Candiani in Elsa De Giorgi

Predstave: ob delavnikih ob 15.30, 17.30 in 19.30 uri; ob nedeljah in praznikih ob 10.30, 15.30, 17.30 in 19.30 uri

pravljen ob levi strani ceste prav do železniškega prelaza lep asfaltiran hodnik. A čudno, da se je jelo pojavljati sčasoma na njem cedalje več vzboklin. Hoja po takem hodniku je postala neprijetna, ob mokrem vremenu, predvsem pa pozimi, ko je zapadel sneg ali kadar so tla poledenela, tudi nevarna. Prav pred letom so bili "celostitki" odpravljeni, oziroma vrzeli, nastale s temeljito odstranitvijo omenjenih vzboklin, na novo zasfaltirane, tako da se vidi zdaj na hodniku mnogo črnih, še ne od prahu posvitlih lis. Za popravilo hodnika smo vsi, ki moramo dan na dan hoditi po njem, mestni upravi zelo hvaležni.

— **Lj. Ne mestna zastavljavnica, temveč mestna ambulanca** bo v sredo 2. junija zaprta zaradi snajenja prostorov. S tem popraviljamo pomoto v sobotni številki nekoga ljubljanskega dnevnika ter podčrtamo, da bo mestna zastavljavnica v sredo pred praznikom Vnebohoda redno poslovila, zaprta bo pa mestna ambulanca.

— **Lj. Razstava v Jakičevem paviljonu** se mora v nedeljo nepreklicno zaključiti. Opozorjamo zato občinstvo, da si jo ogleda med tednom. Odprta je dnevno od 9.30 do 19. ure. V četrtek zvečer bo na razstavi vodil akad. slikar prof. Saša Santel, v nedeljo pa bo govoril akad. slikar Stane Kregar o nezdružljivih razmerah v naši likovni kritiki.

— **Lj. Maturanti klasične gimnazije** se pridno pripravljajo na uprizaritev Sofoklejeve drame »Kralj Oidipus«. Dejanje drame se godi v 5. stoletju pred Kristusom v zlati dobi Aten pod Periklejem. On je omogočil Atenam procvit vseh umetnosti, posebno se je pa dvignila drama, katere najvidnejši predstavnik je bil Sofoklej. Periklejev osebni prijatelj. To zanimivo klasično de'jo bo uprizarjeno v franciskanski dvorani v ponedeljek 7. in petek 11. t. m. obakrat ob 19.

— **Lj. Dovoljenje za izvoz in uvoz blaga iz inozemstva.** Tvrde, ki so vložile prošnje za izvoz in uvoz do 9. maja t. l. se pozivajo, da prevzamejo v pisarni Pokrajinskega sveta korporaciji, soba št. 30 II. nadst. med popoldanskimi uradnimi urami od 3.30 do 18. ure uvoza, oziroma izvoza dovoljenja.

— **Lj. Popravek.** V sobotni številki našega lista v poročilu Zaključna številka »Nesega ročca« nam je spet zagodel tiskarski kralj, ki je iz imena mitologičnega literata Bracka naredil Vračka in Bracka. K temu naj še dodamo, da je mladi Bracko objavil nekaj prispevkov tudi v »Domu in svetu«.

— **Lj. V minulih dveh letih** smo imeli, po zaslugi naših pianistik Silve Hruščevce in Marte Bizjakove, ponovno priliko slišati koncert na dveh klavirjih. Ti koncerti majo že nekaj stalen kader zvestih poslušalcev. V petek dne 4. t. m. pa bosta koncentrirala v veliki filharmonični dvorani dva umetnika, ki jih imena mitologičnega literata Bracka naredil Vračka in Bracka. K temu naj še dodamo, da je mladi Bracko objavil nekaj prispevkov tudi v »Domu in svetu«.

— **Lj. Eden največjih koncertov** cerkvenega značaja, kar smo jih imeli v Ljubljani v zadnjih letih, bo prav gotovo jutri v sredo dne 2. junija ob 7. uri zvečer v ljubljanski stolnici. Ob spremljevanju orgel — monsior Stanko Premrl — to'č'ca izvajala solista Franja Golobova in Julij Setatko ter pevski zbor Glasbene Matice, močeno. Tomčevo kantato Krížev pot pod vodstvom ravnateljke Mirke Polića. Delo je imelo na prvi izvedbi velik uspeh in prav gotovo bo ustrezno marsikateremu ljubitelju resne glasbe, da sliši to delo tudi drugič. Druga izvedba pa naj prične še vse one, ki niso imeli prilike slišati krstne izvedbe, da se naslajajo ob Tomčevi umetnini. Opozorjamo na točni zraček ob 7. uri zvečer.

— **Predprijazje vstopnic** v knjigarni Glasbene Matice.

— **Lj. Sprejemni izpiti za prvi razred** gimnazije. Dne 7. junija začno posebne instrukcije za sprejemni izpit v I. razred gimnazije. Temeljita in vestna učna priprava iz vseh predmetov po novih predp. s. Razlaga, ponavljanje tvarine, izpraševanje in strogo nadzorstvo. Poučujo je profesorji strokovnjaki. Prijave se sprejemajo dnevno dopoldne in popoldne. Lepi solski prostori v sred. šči mesta: Kongresni trg 2, II. nadst. Specialne strokovne instrukcije za gimnazije in meščanske šole.

— **Lj. Mestna ambulanca** bo zaprta v sredo dne 2. junija zaradi snajenja prostorov.

— **Lj. Stari! Nov tečaj** za pripravo za malo maturo začne na 1. junij. Trete in četrtostolne gimnazij za meščanske šol pripravljamo ločeno po predmetih. — Posebej: Italijanska, matematika, latinščina. Dopoldne in popoldne. Honorar nizek. Prijave dnevno od 8.—12. in oc 14. do 16.: Novi (Turjaški) trg 5, Instrukcije.

Sadjarji in vrtnarji junija

Dela, ki nas čakajo v sadovnjakih in na vrtovih

Ljubljana, 1. junija. Sadjarji in obdelovalci zelenjadnih vrto so imeli največ dela prejšnje mesece in zdaj bi morali kdo misliti, da ne bo več posebnih opravkov na vrtni in v sadovnjaku. Izkušeni sadjarji in pridelovalci povrtnine pa dobro vedo, da jih tudi junija čaka dovolj dela. Če bi zdaj zanemarili delo, bi zapravili v veliki meri sadove dosedanjega truda.

Obeta se dobra sadna etina, vendar ni dovolj, da drevje odcvetelo in da se je navezal sad. Zdaj bo treba skrbeti, da bo sadje ostalo zdravo. Sadjarji v mestu se že dobro zavedajo velikega pomena škropljenja z modro galico. Vedo, da je junija najprimernejši čas za ponovno škropljenje, to se pravi za drugo, tretje ali četrto. Strokovnjak priporoča drugo škropljenje, ko so plodovi kakor lešnik debeli čez 14 dni je pripravljivo ponovno škropljenje. Škroplivo naj bo 1% na raztopina galice. Škroplimo pa tudi lahko, in sicer nekaj tednov po prvem škropljenju, z 2% eno žvepleno apnenno brozgo z dodatkom 400 gramov aresina ali merilita. Škropliti je treba čim bolj drobno po listih; škropljenje je potrebno za zatiranje za lege jabolčnega zavijača in škrlupa. Zatirati je pa treba tudi listne uši. Sadjarski strokovnjaki priporočajo, naj sadjar opazi debela s pasovi iz valovitega papirja, kamor se bodo skrivali škodljivci, potem pa naj pasove s škodljivci vred požgejo. Listne uši so junija najhujši sovražnik v sadovnjakih. Kakor listne uši zatiramo na zelenjadnih vrtovih s tobacnim izvlekom, tako tudi uporabljamo to sredstvo uspešno pri sadnem drevju. Zdaj je tudi čas, da sadjar odstranjuje roparje ali vodene poganjke z debel, korenin ali vej. Strokovnjaki tudi priporočajo pršičevanje poganjkov na deblih starejšega drevja. Poganjke je treba pršičevati ko so 10 do 15 cm dolgi. Poščiplotimo jim vrške, da se ne razvijejo veje, ki bi jih morali pozneje odstraniti, in da bi ne zastajala v rasti debela in vrh.

V mestu pa imamo vedno največ dela na zelenjadnih vrtovih. Zdaj je še vedno čas okopavanja in osipavanja. To delo so sicer mnogi

že opravili, ker je bilo vreme ugodno in ker so se rastline dobro razvijale. Vsekakor je pa treba stalno zatirati plevel, kjer koli je mogoče; večkratno okopavanje je zaradi tega včasih zelo priporočljivo. Strokovnjak A. Skulj pravi v svojem Delovnem koledarju, naj bi zalivali redko, a tedaj tako močno, da bi voda prodrla do najglobljih korenin. To je treba naglasiti, ker nekateri zalivajo vsak dan ter porabijo mnogo vode, uspehi pa niso sorazmerni s trudom in stroški. Razen tega uporabljajo neprestano vodovodno vodo, ki ni tako primerna.

Zdaj sa začenjajo zopet skrbeti, ker so se začeli pojavljati škodljivci, in sicer listne uši na fižolu in tu in tam delajo veliko škodo tudi polzi. Lani si je pridobil marsikdo precej izkušenj pri zatiranju škodljivcev na zelenjadnem vrtnu, vendar so nekateri morali vreči puško in koruzo. Listne uši so napravile lani veliko škodo na fižolu in včasih niso pomagala nobena, še tako izkušena sredstva. Bojimo se, da bodo delale takšno škodo tudi letos. Vendar so se letos začele pojavljati bolj malo pozneje, tako da niso napadle fižola že, ko so rastline imele šele po dva lista.

Paradižnikom bo zdaj treba posvečati več pozornosti. Rezati ali ščipati bo treba zalistnike; prav to delo mnogi zanemarijo, potem se pa čudijo, zakaj ni več plodov. Strokovnjaki nam tudi povedo, da je treba odščitni kumaram poganjke pri petem listu, češ, potem bodo nastavile več zarodka. Priporočljivo je tudi, da škropimo paradiznike proti pleslju, in sicer 1% bakreno apnenno brozgo. Če boste imeli več uspeha pri pridelovanju zelja in kapusne sploh, bo treba zbrati uničevati zalogo glogovega belina. Metulj začne ob tem času odlagati jajčeca na spodnji strani listov. Potrebno je seveda stalno zatiranje vseh drugih škodljivcev na vrtnu. To delo je prav tako nujno potrebno kakor pravilno obdelovanje, kajti škodljivci lahko uničijo celo večino pridelka, če mirno puščamo, da nadaljuje svoje uničevalno delo.

GLEDALIŠČE

DRAMA

Torek, 1. junija: Zaprto.

Sreda, 2. junija, ob 18.30: »V Ljubljano jo dajmo«. Red Sreda.

Četrtek, 3. junija, ob 18: »Jorlejeva hča«. Red Četrtek.

Petek, 4. junija, ob 15: »Kovarstvo in ljubezen«. Izven Zelo znižane cene od 12 lir navzdol.

OPERA

Torek, 1. junija, ob 18: »Vnebovzetje B. D. M.« Oratorij. Red A.

Sreda, 2. junija, ob 18: »Prodana nevesta«. Red B.

Četrtek, 3. junija, ob 18: »Eugenij Onegin«. Izven. Cene od 28 lir navzdol.

Petek, 4. junija: Zaprto.

Iz pokrajine Trieste

— **Junjaška smrt dveh sinov Triesta.** V bitki s sovražnikom je žrtvoval svoje življenje mornar Josip Steiner, po rodu iz Dutoglasne pri Triestu. Od svojih mladih let je bival v Triestu, kjer je bil znan kot izvrsten sportnik. Ob nesrečnem pristanku s prevoznim letalom na nekem grškem letališču je našel junjaško smrt letalec Vincij Miano iz Triesta. Ob sta izšla iz mladinskih fašistiških organizacij.

— **Skupina Piero Pieri v Politeama Rossetti.** Te dni nastopa na odru Politeama Rossetti v Triestu revijska skupina Piero Pieri. Upizarja razne zabavne točke, ki privlačajo triestinsko občinstvo.

— **Znameniti orglavec v Triestu.** Pri sv. Antonu star. v Triestu bo igral na orglah pri slovesni maši ob 12 znameniti italijanski orgelski mojster Gastone de Zuccoli, ki je tudi znan kot skladatelj in ki poučuje na glasbenem zavodu »Cesare Pollinix« v Padovi. Izvajal bo izbrane orgelske skladbe Frescobaldija, Bacha, Bossija in Francka. Sodelovala bo odlična sopranistka gđ. Adrijana Caravadossi.

— **Negzode.** Demisio si je ranil pri delu na parniku 44letni delavec Josip Ghersel iz ulice Galvario 3. 17letni Bruno Mazzani iz ulice Calvoia 12 se je pri padcu s koleasa pobil po obeh nogah. Pri zaganjanju se je ranil na desnici 42letni Valentin Duš iz ulice Scuola Nuova 4. Na čelu ima poškodbo 46letni Dominik Vrel iz ulice Istria 57. Ponesrečenci se zdravijo v triestinski bolnišnici Kraljice Helene.

— **Junjaška smrt sina Triesta.** Ob zračnem napadu na mesto Civitavecchia je padel v izvrševanju svoje dolžnosti gasilski podbrigadir Henrik Lerini. Pripadal je 87. triestinskemu zboru.

— **Dragocena slika G. Jakobidesa** poklonjena triestinskemu muzeju. Gospa Virginija Benussi-Spigoletto je izpolnila poslednjo voljo svoje pokojne matere gospe Amalie Musmer-Damillo ter poklonila triestinskemu muzeju dragoceno sliko, ki jo je oblikoval slatni Jurij Jakobides pod naslovom »Babica in vnukinja«. Ta umetnina ima zlato kolajno pariškega salona 1900. Kupljena je bila po gosp. in gospe Musmer v Parizu. Jakobides je bil odlični slikar, pa tudi kipar. Rojen je bil 1853 v Lesbu pri Mittenah. Obiskoval je akademijo v Atenah ter Monakom. Leta 1890. je postal ravnatelj nac. pinakoteke v akademiji. Slika »Babica in vnukinja« je bila dovršena l. 1886. Jakobides je umrl kmalu po koncu prve svetovne vojne. Predsednik muzejskega kuratorja Nicolò Constanzo je obvestil o dragocenem darilu triestinskega župana, ki se je v imenu Triesta zahvalil velikiodušni darovalnici.

— **Ogrski literarni večer.** Te dni predava v Dantejevem liceju v Triestu prof. Ternay Kálmán o Madžarsci »Človeški tragediji, nedosežni ogrski književni umetnini. Predavanje bodo pojasnjevali posnetki slik znamenitega ogrskega slikarja Zichyja.

— **Nagradi za dvoječke.** Triestinski prefekt eksc. Tamburani je izročil iz Ducejevega sklada nagrado 800 lir Angelu Baic te, njegovi ženi Mariji ob rojstvu dvoječkov Uga in Sergija. Natali Bercechija in njegovi ženi Adi 600 lir ob rojstvu dvoječkov Josipine in Nataline.

— **Umri je eksc. Isola.** V Sendalu je umrl pe kraški toleznik eksc. Alojz Rihard Isola, prvi predsednik apelacijskega sodnega dvorca v Triestu. Pokojnik je bil odlični pravnik soine stroje.

Radio Ljubljana

TOREK, 1. JUNIJA 1943-XXI

12.30: Poročila v slovenščini, 12.45: Napovedi pesmi. 13.00: Napoved časa; poročila v italijanski 13.10: Poročila Vrhovnega poveljstva Oboroženih sil v slovenščini, 13.12: Koncert radijskega orkestra, vodi dirigent D. M. Sijanec. Simfonična glasba, 14.00: Poročila v italijanski, 14.10: Simfonična glasba, 15.00: Poročila v slovenščini, 17.00: Napoved časa; poročila v italijanski, 17.10: Pet minut gospe X. 17.15: Simfonična glasba, 17.35: Orkester pesmi, vodi dirigent Angelini, 19.00: Govorimo italijansko, poučuje prof. dr. St. Leben, 19.30: Poročila v slovenščini, 19.45: Politčni komentar v slovenščini, 20.00: Napoved časa; poročila v italijanski, 20.20: Priporočila k dogodkom. 20.40: Koncert radijskega orkestra, vodi dirigent D. M. Sijanec. Opera glasba, 21.15: Debussy: Zgubljeni sin. 21.55: Predavanje v slovenščini, 22.05: Sedem Malipierovih pesmi, 22.45: Poročila v italijanski.

Maksimalni cenik

Maksimalni cenik šte. 9, ki velja po naredbi Visokega komisarja za Ljubljansko pokrajino od 10. aprila t. l. naprej, določa za mestno občino ljubljansko naslednje cene na drobno (z všteto trošarino):

1. Kruh iz enotne moke v kosih do 400 g 2.30 lire, v kosih od 400 do 1.000 g 2.20 lire; testenine iz enotne moke 3.80 lire za kg; enotna pšenična moka 2.70 lire; enotna koruzna moka 2.20 lire; riž navadni 2.70 lire; fižol 6 lire za kg.
2. Jedilno olje (olivno) 14.70 lire za liter; surovo maslo 28.40 lire za kg; slanina soljena 19 lire za kg; mast 17 lire za kg.
3. Kisa, 4% vinski 6.35 lire za liter.
4. Mleko 2.50 lire za liter; kondenzirano mleko v dozah po 880 g 15.90 lire za dozo, v dozah po 385 g 7.55 lire za dozo.
5. Sladkor: sladkorna sipa 8.25 lire za kg, v kockah 8.35 lire.
6. Mehka drva, razlagana, franko skladišče trgovca v Ljubljani 33.60 lire za sto; mehki roblanci (žamzanje), približno 1 m dolgi, franko mestno skladišče 40 lire za sto; trda razlagana drva 40 lire za sto; enotno mlto, ki vsebuje 23—27% kisline, 4.10 lire za kg.

RACCOGLITORI PRODOTTI ERBORISTICI fate offerte campagne agili Stabilimenti	ZBIRALCI ZELIŠČ poslajte ponudbe z vzorci zavodcm
C. E. A. BONOMELLI - Piazza Emilia 1 MILANO	

DARMOL

Ljubljanski majniški dogodki 1. 1809

Priloge ljubljanske avstrijske posadke na „sprejem“ Francozov

Ljubljana, 1. junija
V prvem sestavku o ljubljanskih majniških dogodkih 1. 1809, ko so se Francozi bližali Ljubljani, smo podali kratek oris zgodovinskih dogodkov tistega časa v zvezi s prodorom Francozov v avstrijske dežele in na zasedbo Ljubljane po francoskih četah. Povedali smo tudi, da so bile ljubljanske utrde slabe in nepopolne, poveličje pa nezanesljivo. V naslednjih vrsticah hočemo pokazati, kako se je ljubljanska avstrijska posadka pripravljala na prihod Francozov ter na spopad.

Nekaj dni pred predajo...

Nekaj dni pred predajo avstrijske posadke na Gradu, 18. maja, je prišel poveljnik Moitelle na Grad. Najzanimivejše je, da si ni niti ogledal utrdb, pa tudi sicer ni ukrenil nič za obrambo ter ni izpodbujal nikogar k delu ter pripravi. Zdelo se je, da je prišel na Grad kot gost, ki ga ni sploh zanimalo, kaj počnejo vojniki na hribu. Vse priprave za obrambo je prepustil strokovnjaku majorju inž. Jakardofskemu, ki mu je bilo podrejenih le 300 vojaških, garnizijskih delavcev. Civilistov ni bilo. Kljub dobri plači niso hoteli ostati v mestu — iz strahu pred vojno, k delu jih pa niso mogli prisiliti. Silno se je mudilo, da bi končali najmujejša dela, ki so se zelo zavlekla. Nekaj zemeljskih del je bilo sicer opravljenih, a po pozimi trpela pod vplivom mraza in mokrote. Zidarska dela so morali pozimi ustaviti, tako da so bila opravljena le do polovice. V utrdbah je bilo nakupice mnogo gradiva, ki ga še niso porabili, tako da ni bilo prostora za postavitev topov, pa tudi pehote ni bilo mogoče primerne razvrstiti.

Slaba posadka

Tudi posadka sama ni mogla buditi mnogo zaupanja; štela je 2522 mož. Bojevitosti je bilo med moštvom zelo malo. Morala moštva je zelo splahnela zaradi nesrečnih vojaških dogodkov, ki jih je doživela avstrijska vojska in neprestano so se prihajale slabe vesti ter se širile, ne da bi jih bilo mogoče zadržati. Bataljon Simbschen, ki je bil del ljubljanske posadke, je bil sestavljen po večini iz rekrutov, nekateri drugi oddelki pa iz številnih pohablenih. Za resno obrambo so prihajale v postev le 4 čete, ki so prispele v Ljubljano iz Slunja. Oboje bili so bili s 45 trdnjaskimi topovi, s štirimi poljskimi topovi in devetimi »štirifuntniki« (po 4 funte težki). Potrebni bili bi tudi 13 mestnih topov, ki so pa bili baje zakopani nekeje zunaj mesta. Nabojev so imeli sorazmerno malo, tako da jih je odpadlo na vsak top le 52. Tudi streliva za pehotno ni bilo mnogo. Ko so ga razdelili med moštvo, je ostalo v rezervi samo še 8000 nabojev, a še to ni bilo vse uporabno, ker se ga je mnogo pokvarilo zaradi vlage. Dogodki, ki niso obetali nič dobrega in ki so se izredno naglo vrstili, so starega poveljnika — starca, ki ni bil najbrž več tudi dovolj duševno čil — zelo potlačili. Ostal je top in medelaven, tako da ni izdal niti najmujejših povelj za obrambne ukrepe. Zato pa tudi ni bilo nobene enotnosti v pripravih ter ukrepih, kajti Jakardofsky, ki sicer ni izgubil glave in se je zavedal, da bi bila celo mogoča uspešna obramba, če bi slehri izpolnili svojo dolžnost in se lotil z verno delo in boja, vendar ni mogel opraviti vsega sam. Poveljnik topništva Avrat je opravljal svojo službo brez vsake gorečnosti in brez razumevanja. Ni pokazal nobene izpodbudnosti ter je le izpolnjeval povelja Jakardofskega, kolikor je bil prisiljen. Tudi od poveljnika mesta Lefebvre ni bilo mogoče česa pričakovati; mož ni niti dobro govoril nemški, tako da se je moral čutiti ljubeč med nemško posadko. Sicer pa raziskovalci tedanjih ljubljanskih dogodkov trdijo, da tudi Lefebvre ni bil sposoben za svojo nalogo.

Levi breg Ljubljane nezavarovan

Kako slabo je bila Ljubljana zavarovana tedaj, sprevidimo že iz tega, da je ostal levi breg Ljubljane po odhodu čet Spilnyja 20. maja povsem nezashiten. Vojaki bataljona Simbschen so bili razpostavljeni kot prednje straže — kolikor so jih pač lahko poslali z Gradu — vzdolž desnega brega Ljubljane in zasedli so mostova. Pozneje se je marsikdo čudil, zakaj mostov niso razdelali, ko so že prepustili levi breg Ljubljane enospornosti. Ljubljana je bila torej neposredno ogrožena, saj s samimi topovi na Gradu ni bilo mogoče zadržati sovražnika, da bi se ne približal mestu. Na obrambo predmetov na levem bregu Ljubljane sploh niso mislili.

Francozi na Šišenskem vrhu

Zvečer 20. maja so veliki oblaki prahu na Tržaški cesti naznanjali, da se bližajo Francozi; prihajala je Huardova brigada s šestimi eskadroni, ki so zavzeli položaje na

Glinici in Šišenskem vrhu. Francozi so se najbrž čudili, zakaj so Avstrijci zapustili tako pomembno postojanko, kakršna je Šišenski vrh z rožniškimi hribovjem. Macdonald, ki je prišel prav tedaj na Vrhniko, je domneval, da so Avstrijci zapustili Šišenski vrh zaradi pomanjkanja moštva. Zato je pa pričakoval vsaj hud odpor na desnem bregu Ljubljane in sprevidel je, da je lega ljubljanske trdnjave, to se pravi Grad s svojim vzhodnim na notranji strani, na desnem bregu Ljubljane, zelo ugodna. Od juga je Ljubljano štito Barje, dober obramben pas je bila tudi Ljubljana in Grad prevladujoče veliko okoličino, tako da bi se ne bilo mogoče posebej lahko približati mestu. Macdonald je sprevidel, da bi obleganje mesta ne bilo uspešno, ker mu je primanjkovalo topništva. Zato je hotel počakati na prihod divizije Broussier, ki je imela močen topniški oddelček, preden bi tvegala glavni napad na mesto. Medtem se je hotel zadovoljiti le z običajnimi »diplomatskimi ukrepi« namreč predlagati ljubljanski posadki, naj se preda. Strokovnjak, ki opisuje zgodovino bojev za Ljubljano, govori o »običajnih« predlogih za predajo, ker je pač že od nekdaj navada, da sovražnik, ki oblega, zahteva najprej predajo. Če potem kaj opravi ali ne. Toda ljubljansko poveljstvo je bilo tako slaboumno, da se ni niti zavedalo težav, ki bi jih morali Francozi premagati, če bi hoteli zavzeti mesto. Francozi seveda niso vedeli, kakšne so bile ljubljanske utrde in razumljivo je, da se je francoski poveljnik zanimal za nje. Medtem torej, ko bi čakal na okrepitev, s topovi oddelkov s topništvom, ni hotel tvegati drugega, kakor da malo potipa, kako je prav za prav za ljubljansko obrambo.

Dogodki 21. maja

Dogodki so pa nenavadno hitro zoreli, česar niso mogli pričakovati največji optimisti med Francozi. 21. maja zjutraj med 4. in 5. se je približal francoski eskadron pregradi na Tržaški cesti. Kakor rečeno Avstrijci sploh ni bilo tedaj več na levem bregu Ljubljane, a topovi z Golovca in Gradu so obviadovali kljub temu pre-

cej daleč sicer nezasedeno ozemlje. Tako so tudi ob tej priliki s topniškim ognjem pregnali francoski eskadron, ki se je približal pregradi: streljali so z Golovca. Francozi so tako začeli svoj manever, da se seznanijo z ljubljansko obrambo. Ob 8. istega dne so Francozi poslali svojega sla, ki je zahteval sprejem pri samem poveljniku obrambe ter se ni hotel zadovoljiti niti s poveljnikom mesta Lefebvrom, kaj šele, da listino izročil poveljniku prednjih oddelkov. Tedaj se pa začne prava tragikomedija — čuden boj za Ljubljano. Cim je Moitelle zvedel o prihodu francoskega sla, je odšel na mesto z Gradu kljub protestom poveljnika ženijskih oddelkov in poveljnika topništva. Podrejena poveljnika sta šledila Moitellu, a se mu nista mogla pridružiti ter ga spremljati. Moitelle je stopil s francoskim odposlancem v najbližjo hišo, Jakardofsky in Avrat sta pa ostala na cesti. Čez nekaj časa je Moitelle poklical Jakardofskega. Šele tedaj je Jakardofsky zvedel, da je odposlanec zahteval predajo mesta z namigom, da bo branilec sicer doletela ista usoda kakor v Malborghetu. Sleherni bi pričakoval in tudi francoski odposlanec ni mogel biti večji optimist — da bo Moitelle predlog gladko odbil. Toda stavec je zahteval premirje do naslednjega dne, to se pravi do 22. maja ob 16, da bo lahko sklical vojni svet. Ko se je čez nekaj časa pridružil Moitellu, Jakardofskemu in Francozu tudi Avratu, ki se je naveličal stati na cesti, je bilo pogajanje že končano in v pismen odgovor, ki ga je napisal Jakardofsky po Moitellovem naročilu, že v odposlančevem žepu. Po vrnitvi na Grad je Moitelle prepovedal Avratu streljanje s topovi zvečer do 18. kajti šele tedaj so lahko pričakovali odgovor Francozov na predlog za premirje. Francozi pa medtem niso držali rok križem. Poskušali so se še nadalje približati se mestu in ko so opazili, da jih Avstrijci nečesto več nadlegovati z Gradu, so se začeli vtihotapljati v neposredno mestno bližino. Tako je bil velik del obleganja že opravljen z lahkoto kakor v operetni vojni.

(Nadaljevanje.)

Turčiji se obeta dobra letina tobaka

Lanski pridelek je znašal 65.000, letošnji pa obeta okrog 80.000 ton

Med orientalskimi deželami, kjer se prideluje tobak, zavzema važno mesto tudi Turčija, saj pridelava letno okrog 60.000 ton tobaka. Včasih je pridelalec nekoliko manjši, včasih pa celo večji. V turškem izvozu igra tobak važno vlogo. Leta 1938 je odpadlo na tobak 34% vsega izvoza. Za količino tobačnega pridelka je merodajno zaledje Izmirja, kjer se prideluje posebno dober tobak. V tej pokrajini je pridelovanje tobaka zaradi vojne in s tem v zvezi pomanjkanje delovnih moči, nekoliko nazadovalo. Leta 1939, ko je bilo v pridelovanju tobaka normalno leto, so obsegala z njim posejana polja 45.000 ha, predlanskim pa samo 34.000. Lani se je položaj zopet nekoliko zboljšal in ker je bilo tudi vreme ugodno, je bila letina tobaka po količini in kakovosti dobra. Turčija je pridelala lani okrog 65.000 ton tobaka.

V Marmarskem okrožju, kjer se ne prideluje tako dober tobak kakor v izmirskem ter črnomoškem področju s Samsunom kot središčem, zastojata po količini za Egejskim. Pač pa daje Samsun najboljše vrste tobaka, ki se uporabljajo za mešanico za najdražje cigarete. Lani je znašal pridelek tobaka: egejsko področje 33 tisoč ton, marmarsko področje: Brusa 5 tisoč ton, Izmit-Yalova 1000 ton, Hendek 1000 ton, črnomoško področje: Djuide 2500 ton, Samsun 3500 ton, Bafta-Alačam 4500 ton, Sinop 1100 ton, Tašova 5000 ton in Trapezunt 3000 ton. V drugih področjih 4400 ton. Vojna je prinesla tudi znatno podražitev tobaka. Še leta 1940 so plačevali dobri izmirski tobak po 70 piastrov za kilogram, v zadnji prodajni kampanji pa je veljal ta tobak že nad 2 funta. Najboljše črnomoške vrste so se prodajale lani že po 5 funtov, dočim je znašala cena pred vojno 1 do 2 funta. Važno vlogo pri tem igra dejstvo, da na evropska tržišča ne prihaja več orientalski tobak iz Nizozemske Indije in Kitajske. Tudi Egipt, ki je dobival pred vojno orientalski tobak iz Daljnega vzhoda, ga mora kupovati zdaj v Turčiji.

Nemčija kupi vsako leto v Turčiji okrog 15.000 ton tobaka. V skladiščih v Istanbulu leži še mnogo za Nemčijo namenjenega tobaka, ki ga polagoma odvažajo. Trenutno je položaj v Turčiji tak, da bo ostalo povpraševanje po tobaku še nekaj časa večje od ponudbe. Zato je morala monopolistična uprava seči po rezervah, da je izpolnila vsaj najmujejšo obveznost iz raznih

trgovinskih pogodb in da je lahko nastopila kot regulator cen proti verižništvu, ki ima tudi precej tobaka v zalogi.

Izgledi za letošnji pridelek tobaka so izredno ugodni. Letos računajo v Turčiji s 75 do 80.000 ton, če bo vreme ugodno. Vlada hoče pomožnosti tudi z raznimi ukrepi glede standardizacije prepričati, da bi prišel v inozemstvo slab turški tobak. Ta nevarnost je postala velika, odkar so se začeli ukvarjati s prodajo tobaka mnogi trgovci, ki v tej stroki nimajo potrebnega znanja in izkušenj. Trgovina s tobakom je zdaj zelo donosna in zato ni čuda, da se mnogi zatekajo k nji.

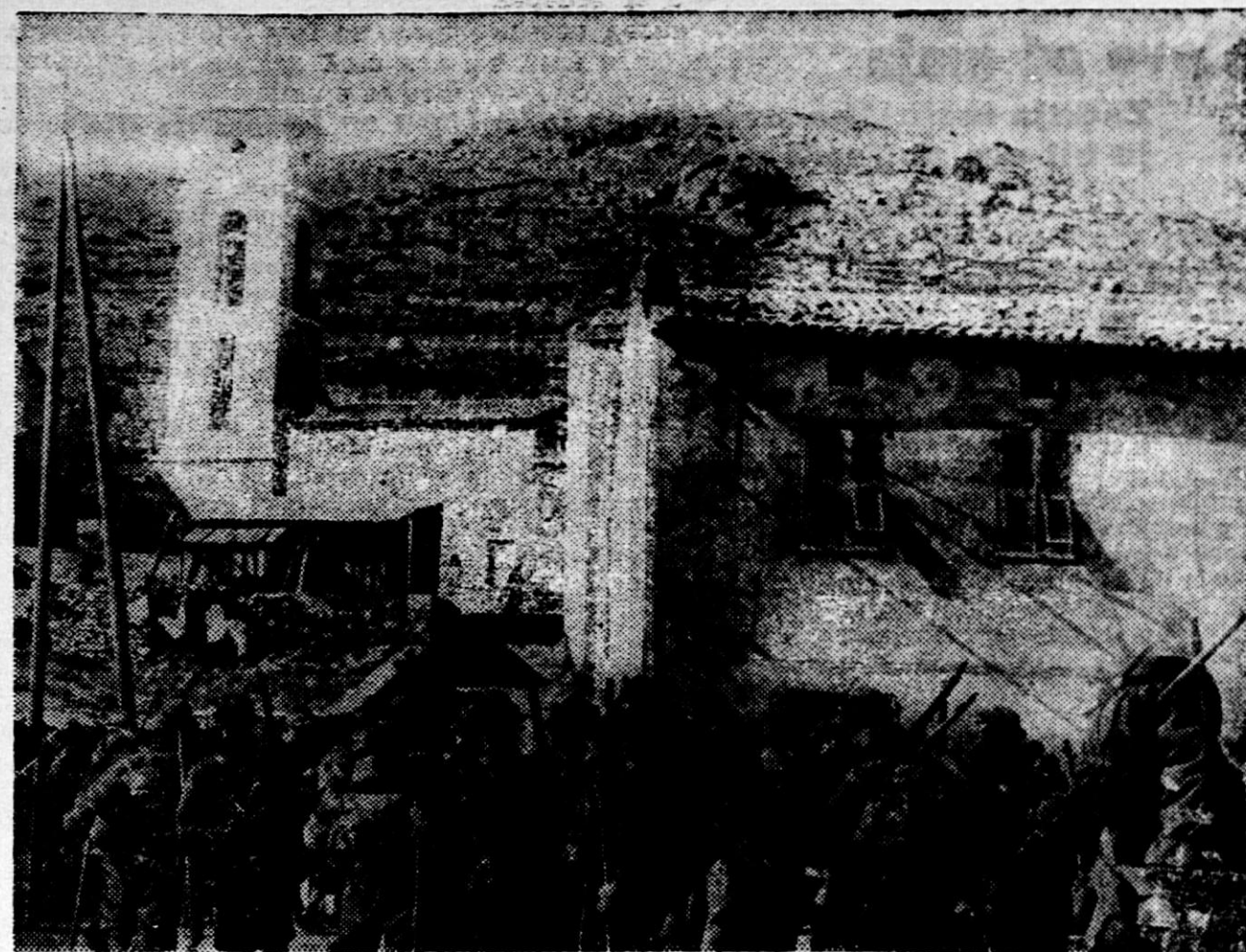
Lani jeseni je bila v Istanbulu konferenca pridelovalcev tobaka in trgovcev, ki so temeljito obravnavali to vprašanje. Določene so bile norme za razdelitev tobaka po vrstah, obenem je bilo pa pokrenjeno vse potrebno, da se prepreči izvoz slabega tobaka. Na konferenco so bili povabljeni tudi inozemski odjemalci turškega tobaka, da so povedali svoje želje. Sklenjeno je bilo, naj domači trgovci, ki kupujejo tobak posredno preko istanbulskih trgovcev, v bodoče enako manipulirajo s tobakom kakor doslej, da pa smejo izvažati tobak le, če ga pregleda pred izvozom pristojna trgovska zbornica. S temi ukrepi bo zavarovan sloves turškega tobaka v inozemstvu.

Pajkov želodec

Nobena žival na svetu menda ni tako požrešna kakor pajek. Zjutraj za zajtrk požre štirikrat toliko, za obed devetkrat, za večerjo pa celo 13krat »oliko kakor tehta sam. Če bi bil človek tako požrešen bi moral pojedati za zajtrk celo jagnje, za obed tri teleta, za večerjo pa 4 prašiče in 3 kozličke.

Zavarovanje v starem Rimu

V Navia Apia v Rimu so odkopali v grobnici ploščo, posvečeno nekemu Antoniju približno pred 2000 leti. Ta Antonij je prišel kot prvi na misel ustanoviti blagajno, iz katere bi se izplačevala posmrtnine, da bi imeli člani zagotovljene dostojne pogrebe. Napis na plošči jasno kaže kakšen je bil poklic tega moža, kaže pa tudi da je bilo zavarovanje za primer smrti znano že v starem Rimu. V resnici je pa misel zavarovanja še mnogo starejša. V neki knjigi iz 3. stoletja pred

Oddelki italijanskih čet na otokih

Kristusom, ki jo je najbrže napisal eden izmed Aristotelovih učencev se govori o zavarovalnici v času Aleksandra Velikega v Babilonu, ustanovljeni po nekem Antimenesu. Vsak lastnik sužnjaj je lahko zavaroval pri Antimenesu svoje sužnje za primer pobege. Za vsakega ubežnega sužnja je Antimenes izplačal njegovemu lastniku določeno odškodnino.

V šestih urah trikrat poročen

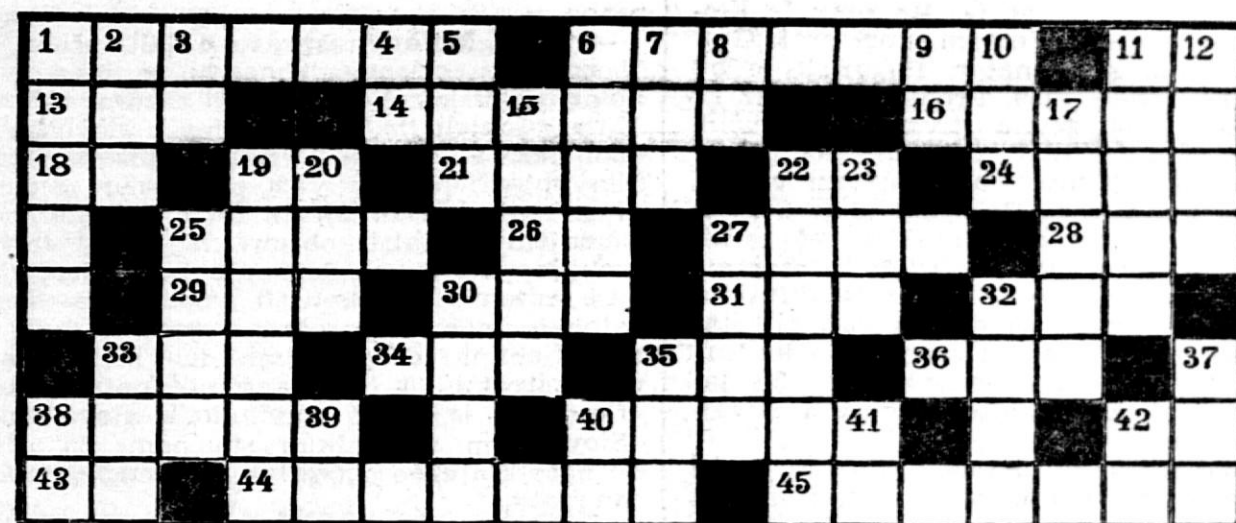
V Kairu se je poročil nedavno neki profesor na egiptski državni šoli z mlado hčerko tajnika turškega politika Zaglul paše. Poroka je bila ob petih popoldne. Ob sedmih zvečer se je isti poročil z neko osemnajstletno mlado, ob 11. zvečer pa s tretjo nevesto, staro 23 let. V šestih urah se je torej poročil trikrat. Po določbah korana se pa lahko odkriže ene ali vseh treh žen, če bi se obrnil v zadevi ločitve zakona na sodišče. Minister socialne politike je smatral za potrebno dvigniti v zvezi s tem primerom svarilni glas proti zlorabi mohamedanskih zakonov. Prosvetnega ministra je obvestil o profesorjevem ženitvenem rekordu in prosvetni minister je dotičnega profesorja takoj odpustil iz državne službe. Proti temu ukrepu je pa protestirala egiptska javnost

seveda samo možka. Neki list je poučil ženske, ki so se strinjale z ministrovim ukrepom, da nimajo nobene pravice zahtevati samo zase možke, ki jih ljubijo. Še vedno veljajo prorokovi predpisi. Mohamed je dejal: Poročite se z dvema, tremi ali štirimi ženami, če se bojite, da ne boste mogli z vsemi pravično ravnati, se poročite samo z eno ženo.

Pigmejke so nečimerne

Pri afriških pritlikavcih Pigmejcih je pojem higijena še povsem neznan. Pigmejci se plah ne umivajo. Zjutraj si Pigmejec samo pošteno pomane oči in s tem je njegova jutranja toaleta opravljena. Zato pa se širi od Pigmejcev zelo neprimeren duh. Čudno pa je, da so pigmejske žene izredno kokezne. Navdušeno se lepoticijo in v ta namen imajo celo svoje »frizerje«. Mažejo si obraze s rdečo, črno in belo barvo. Esembe pravijo Pigmejke pestrim barvam, barvnim emblematom, neke vrste tetoviranju, ki pokriva vse njihovo telo. Moški se ne šminkajo, pač so pa groteskne pričeke njihove največje ponos. S ostrim nožem si izrežejo v gostih kožastih lasih polmesce, kroge in razne druge figure.

Križanka št. 79

Besede pomenijo:

Vodoravno: 1. del Ljubljane; 6. azijska prestolnica; 11. sredi avta; 13. gor na Kreti; 14. visoko ležeči predeli; 16. ariška prestolnica; 18. barji; 19. dva enaka soglasnika; 21. letoviški kraj na francoski reki; 22. glasbena kratica; 24. del roke; 25. oseba v Jurčičevem »Desetem bratu«; 26. kvartaški izraz; 27. žrtev prvega bratomorila; 28. osebni zaimek; 29. strelno orožje; 30. reka v južni Rusiji; 31. mesto v severni Srbiji; 32. spodnji del posode, jame (množina); 33. pokoj, tišina; 34. del telesa; 35. zabavišče; 36. enota časa; 38. kovina; 40. pastir, pripadnik še ne stalno naseljenega plemena; 42. nada, upanje; 43. medmet; 44. grozeč, povzročajoč škodo; 45. dnevnik, časopis.

Navpično: 1. prožen, spreten, okreten; 2. pesem; 3. italijanski splošnik; 4. kratica za evangelist; 5. kositer; 6. vas pod Smarno goro; 7. pramatni človek; 8. medmet; 9. pesniško okrajšan veznik; 10. predlog; 11. ptica; 12. utežna enota; 15. ne visok in ne dolg; 17. madžarsko žensko ime; 19. še ne raztiščen, povzročajoč prepir; 20. kraj v širši ljubljanski okolici ob

dolenjski železnici; 22. sadjarjevo orodje; 23. z nogami; 25. združitev, spojna točka; 27. država v Zadnji Indiji; 30. nevestino premoženje; 32. vrsta lesa, grmičasto drevo; 33. mesec; 35. vrednostni papir; 37. pesmi; 38. oblika pomožnega glagola; 39. glej 26. vodoravno; 40. nikalnica; 41. pritrdilnica; 42. učenje.

REŠITEV KRIŽANKE ŠT. 78

Vodoravno: 1. kamela, 6. Pamir, 10. Store, 14. uvod, 15. brada, 17. žetev, 19. pasiv, 21. trema, 22. tirani, 25. rekla, 27. elita, 29. pelod, 31. Rtani, 33. enote, 35. Neva, 36. Ra, 38. idiot, 40. emiri, 42. Iliri, 49. cc. 51. tera, 53. Aisne, 55. Avari, 57. etika, 59. etosi, 61. anilin, 63. žaromet, 64. pelin, 65. gora.

Navpično: 1. kup, 2. Avar, 3. Moser, 4. edikti, 5. ab, 6. pare, 7. Adele, 8. mamine, 9. rž, 10. Stip, 11. teren, 12. ovalen, 13. Elida, 16. rt, 18. et, 20. vlada, 22. atomi, 24. novce, 26. Anita, 28. Atila, 30. pratež, 32. Joliet, 34. Erivan, 37. Aneta, 39. tast, 41. Iran, 44. ozir, 46. snop, 48. Irig, 50. cena, 52. ako, 54. ese, 56. ilo, 58. am, 60. il, 62. ir.

GEORGES OHNET;

PRODAJALEC STRUPOV

ROMAN

In če bi začel zopet piti, bi se s tem gotovo uničil. Etienne — prej si me ljubila, morda tvoja ljubezen do mene še ni povsem ugasnila. Usmilis se me torej, ne, nikar me ne puščaj samega, pozabi na to, kar se je zgodilo. Žene nimam več — in ti imaš ljubčka. Dogovorila sva se glede sestanka v Parizu in odpeljala se tja vsak zase, da se tam snideva in nikoli več ne ločiva. Zasmejala se je. — Kako lepo znaš vse urediti. Kaj pa policijski komisar? — Ah, ne poznaš moje rodbine. Iz strahu pred škandalom me pusti pri miru. — Kaj pa, če se bo tvoje razpoloženje zopet izpremenilo? Zdaj imam svojega grofa in njemu enakovrednega naslednika ne bi našla tako lahko. — Podpišem ti zadolžnico na zmesek, ki ga določiš sama. — Kako me znaš zapeljivati.

Znova jo je strastno objel. Bila je tako zapeljiva, da je bila ta omamljenost mladega moža morda razumljiva, nikakor pa ne opravičljiva. Uprla je vanj pogled, poln hrepenenja in njena usta so se nežno smehljala. Njeno sladko duhteče prožno telo je izdihavalo čutnost. Hotel jo je objeti še tesneje, toda Etienne se mu je naglo izvila iz objema, glasno se je zasmejala in v hipu se je vsa njena zunanost izpremenila; posmeh je nadomestil strast. — Eh, izvabil bi me v lepo past, če bi ne bila pametnejša od tebe, — je vzklila in se vlačugarsko zarežala. — Ah, ti lopov, misliš si torej, da si v boju z menoj že zmagal? Ne tako hitro, dragi moj. Kdor se je že enkrat opek, se ognja boji. Pozneje se bova morda še pomenila o tem. Lahko se še oglasiš pri nas. Grofu si vseh, pridi torej, kadar se ti bo zahotelo.

Bolestno je zmajal z glavo, njegove ustne so bile krčevito stisnjene in iz glasu mu je odmevala trpkost.

— Etienne, ne ravnaj prav, da se igraš z mojim razumom.

— Ah, zdaj mi pa še groziš? Sam se pazi!

Posmehljiva je tlesnila s prsti. — Kaj, tako resen glas, to ti vendar ne pristaja, dragi moj. Vrniva se raje k veseloligri in opereti, to bolje pristaja nama dvema.

Toda Kristijan jo je gledal še vedno enako otožno.

— Ne razumeš resnosti tega, kar sem ti zaupal.

— Kako da ne, seveda razumem vse, toda ne pride mi niti na misel, da bi jemala tvoje besede tako

tragično. Praviš, da se dolgočasiš. Torej se v prvi vrsti potrudim, da sam ne boš dolgočasen.

Ponovil je z mračno trdovratnostjo:

— Etienne, če bi bila pametna, bi me ne gnala v obup.

— Dobro, jutri se še pomeniva o tem.

Vstala je, on je pa stopil za njo otožen in skrušen.

— Mislim, da bi bil res zanimiv pogled na vse tvoje sode in vrste steklenice, ki si mi jih malo prej opisal. Zelo rada bi si jih ogledala. Ali bi te smela obiskati v tovarni, toda tako, da bi naju nihče ne opazil?

Kristijanove oči so zažarele.

— Oh, seveda, kar pridi. Tam bova povsem varna in nemoteno se bova lahko pomenila. In potem, če bi se odločila, bova z mojim avtom v eni uri v Montreuil, od tam pa ... kamor boš sama hotela.

— Ugrabitelj! Ah, ti pesnik ti! ... Kaj pa če bo tam tvoje oči?

— Popoldne prihaja v žganjarno le redko ... sama bova tam ... pridi jutri ... čakal te bom ... Prideš?

— Kako si se razvnel! No, dobro, bomo še videli ... Ob treh popoldne me pričakuj na bregu Seine.

— Toda glej, da ne bom čakal zaman.

— Saj bo samo navaden obisk ... smatrala se bom za carinskega inspektorja, ki je prišel k vam kontrolirati proizvodnjo vašega alkohola. Kaj pa, če bi privedla tudi grofa?

— Utopil bi ga v sodu absinta.

— Haha! Kakšen divjak si! Toda tak si mi vseh. Zdaj vsaj vidim, da imaš zopet veselje do življenja. Zdaj pa pojdi! Če se mi bo nocoj sanjalo kaj lepega, potem jutri na svidenje.

Objel jo je okrog pasu. Dala se mu je poljubiti, potem je pa vzklila, kakor da se je zavedla:

— Ah, že zopet si se spozabil! Oh, ti mali falot, še vedno me imaš v oblasti. Pojdi že, pojdi!

Delala se je kakor ženska, ki izgublja oblast nad seboj. Potisnila ga je skozi vrata, toda za slovo, preden je zbežala, mu je poslala z roko poljub.

Kristijan je sedel v avto in le počasi se je vračal proti Gournevillu. Razmišljal je. Iz vsega, kar mu je bila Etienne povedala med njunim dolgim pogovorom, mu je bilo zlasti eno povsem jasno: Njegova žena in njegov oče sta bila prispela v Dammarie in Genevieve je prosila njegovo ljubico. Morda je prav zato Etienne tako odločno odklanjala njegove predloge. Kaj neki ji je rekla Genevieve in kakšen je bil Etienneov odgovor? Ni se čudil, da ga žena in oče nista obvestila o svojem tako nepričakovanem koraku. Toda v njunem molku in nepričakovanem Etienneovim odporu je videl dokaz, da je bila med njimi že skovana proti njemu zarota. Vedel je dobro, kako zna Vernier plačati, če gre za to, da doseže svoj cilj ... In enako dobro mu je bilo znano, da se da od Etienne doseči vse, seveda proti primerni nagradi. Genevieve prošnje, krasen Vernierov ček — in tako čudno Etienneovo vedenje je bilo še pojasnjeno.